

A. VŠEOBECNÁ ČASŤ

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky predkladá návrh zákona č. .../2025 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pôvodný zákon nezodpovedá súčasným legislatívnym štandardom, a to s ohľadom na množstvo novelizácií. Navrhovaná právna úprava vychádza z osvedčených a funkčných základov doterajšej právnej úpravy vysokého školstva, pričom zároveň reaguje na potrebu prijatia moderného právneho predpisu, ktorý by zodpovedal potrebám aplikačnej praxe a trhu práce.

Nový zákon je primárne zameraný na otázky štúdia, v rozsahu kompetenčných otázok a rozhodovacích procesov vnútri vysokých škôl v podstatnej miere zachováva aktuálny právny stav.

Cieľom návrhu je zjednodušiť a spriehľadniť právnu úpravu, znížiť administratívne zaťaženie vysokých škôl aj študentov a zároveň zaviesť jasné pravidlá pre implementáciu bolonského procesu. Východiskom je eliminovať ustanovenia, ktoré sú z hľadiska efektívneho fungovania vysokých škôl a realizácie štúdia nadbytočné, neprehľadné a príliš podrobné. K takýmto opatreniam patrí napríklad úprava ustanovení regulujúcich jednotlivé registre.

Návrh zákona poskytuje väčšiu mieru slobody vysokým školám i študentom pri zachovaní základného rámca pravidiel. Dôraz sa kladie na zvýšenie úrovne vedomostí, zručností a kompetencií absolventov a ich lepšiu pripravenosť na trh práce, a to najmä prostredníctvom praktického vyučovania a posilnenia spolupráce s odborníkmi z praxe. Navrhovaná právna úprava zavádza flexibilné štúdium umožňujúce kombináciu rôznych foriem vzdelávania, zohľadňovaných pri uznávaní kreditov. Pre študentov sa tiež zavádza možnosť výberu absolvovania záverečnej stáže alebo písania záverečnej práce. Zároveň sa určenie formy záverečnej práce ponecháva na vysokú školu, ktorá môže zohľadniť špecifiká toho, ktorého študijného odboru.

V oblasti debyrokratizácie sa znižuje počet obligatórne predpísaných vzorov dokumentov a ich formálnych náležitostí, zavádzajú sa elektronické nástroje na doručovanie rozhodnutí a posilňuje sa postavenie jednotnej elektronickej prihlášky. Zdôraznenie elektronizácie je premietnuté aj v možnosti elektronických volieb do akademických senátov a vydávania elektronických dokladov o štúdiu.

Návrh zákona vytvára podmienky aj pre poskytovanie krátkych študijných programov. Na zvýšenie úrovne vedomostí, zručností a kompetencií študentov študijných programov tretieho stupňa sa zavádzajú povinné doktorandské školy zamerané na akademické, pedagogické a vedeckovýskumné kompetencie, povinné praktické vyučovanie v profesijných, učiteľských a zdravotníckych odboroch, definovanie inštitútu fakultných škôl a zapojenie odborníkov z praxe do výučby prostredníctvom funkčného miesta profesijného lektora. Podporuje sa zodpovedné a transparentné využívanie umelej inteligencie ako nástroja vo vzdelávaní a tvorivej činnosti, pričom študenti budú povinní uvádzať jej použitie.

V oblasti bezpečnosti a podpory študentov sa posilňuje ochrana akademickej pôdy, výslovne sa zakotvuje možnosť vylúčiť študenta zo štúdia v prípade ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti a iných závažných porušení disciplinárneho poriadku. Podporuje sa združovanie študentov a aktívna činnosť študentov sa zohľadňuje napr. pri prideľovaní internátov alebo kreditov. Vysoké školy budú povinné poskytovať poradenské a podporné služby pre študentov a

zamestnancov, pričom sa zavádza systém mentoringu a tútorstva („buddy systém“) na uľahčenie integrácie nových študentov do vysokoškolského prostredia.

Navrhujú sa opatrenia na zvýšenie atraktivity profesie vysokoškolského učiteľa, nastavením spravodlivejších a stabilnejších pracovných podmienok. Týmto opatreniami sú najmä uzatvorenie zmluvy po deviatich rokoch na funkčnom mieste vysokoškolského učiteľa až do dosiahnutia 70 rokov veku a úprava tvorivého voľna, tzv. sabbaticalu raz za sedem rokov na šesť mesiacov, s možnosťou venovať sa vedeckej alebo umeleckej práci, či zvyšovaniu svojej kvalifikácie.

Rovnako ako v prípade rektora sa v zákone č. 133/2002 Z. z. o Slovenskej akadémii vied v znení neskorších predpisov upravuje postavenie predsedu Slovenskej akadémie vied, ktorého funkcia je verejnou funkciou.

V zákone č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa navrhujú najmä legislatívno-technické a terminologické úpravy súvisiace s návrhom zákona o vysokých školách. Zároveň sa v zákone o sociálnom poistení navrhuje vytvoriť priestor pre spracúvanie osobných údajov absolventov na účely analýz uplatnenia absolventov, a tým skvalitňovania vysokoškolského vzdelávania pripravujúceho absolventov v súlade s požiadavkami trhu práce.

V zákone č. 243/2017 Z. z. o verejnej výskumnej inštitúcii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 346/2021 Z. z. sa navrhujú zmeny, ktoré vyplývajú predovšetkým z doterajšej skúsenosti s aplikáciou tohto zákona v praxi, zmeny zjednodušujúce niektoré zbytočne zaťažujúce administratívne postupy a zmeny, ktoré zaplňajú medzery v súčasnom znení zákona a súčasne približujú právny režim pôsobenia v. v. i. so zákonmi upravujúcimi pôsobenie vysokých škôl a rezortných výskumných organizácií (zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií, zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu).

V oblasti zabezpečovania kvality dochádza k zmene v spôsobe obsadzovania členov výkonnej rady Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ). Nominácie sa, v záujme zvýšenia transparentnosti, nahrádzajú výberovým konaním, rovnako ako je to v súčasnosti v prípade predsedu výkonnej rady. Členmi výkonnej rady budú v súlade s odporúčaniami EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education) dvaja študenti. Výberový proces primárne zabezpečuje SAAVŠ. Zefektívňuje sa priebežný dohľad realizovaný SAAVŠ a procesy súvisiace s opravnými opatreniami. Celkovo tak návrh novely zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania prináša vyššiu mieru transparentnosti výberu členov výkonnej rady SAAVŠ, participáciu študentov, zefektívnenie dohľadu nad kvalitou vysokoškolského vzdelávania.

Návrh nového vysokoškolského zákona umožňuje vysokým školám rozvíjať ich spoločenský dosah a naplňovať ich poslanie – prispievať k rozvoju vzdelanosti, poznania, vedy a kultúry v súlade s potrebami spoločnosti, rozvíjať vedomosti, zručnosti, múdrosť, tvorivosť a dobro človeka a tým prispievať k rozvoju vedomostnej spoločnosti.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi, v súlade s právom Európskej únie a v súlade s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti ani na služby verejnej správy pre občana ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Návrh zákona má pozitívne sociálne vplyvy, ktoré sú identifikované viacerými opatreniami .

B. OSOBITNÁ ČASŤ

K § 1

Vymedzuje predmet úpravy navrhovaného zákona. Úvodné ustanovenie vytvára systematický a logicky členitý základ pre následnú konkrétnu právnu úpravu.

K § 2

V súlade s cieľom zabezpečiť jednotnú interpretáciu pojmov používaných v zákone sa definujú nielen typické pojmy súvisiace so štúdiom ako študijný program, kredit, akademický rok, ale aj novšie terminologické koncepty ako akademická integrita alebo vzdelávacie výstupy ako relevantné inštitúty moderného vysokoškolského prostredia. Navrhované znenie zároveň kladie dôraz na vymedzenie akademických slobôd a akademickej autonómie, ktoré sú základnými piliermi vysokoškolského prostredia.

K § 3

Deklaruje právnu subjektivitu vysokých škôl a ich výhradné práva, čo zabezpečuje vysokým školám plnú organizačnú, majetkovú a právnu samostatnosť a zároveň ich postavenie ako jediných oprávnených poskytovateľov vysokoškolského vzdelávania v Slovenskej republike.

K § 4

Rozlišujú sa štyri druhy vysokých škôl podľa spôsoby ich zriadenia a sídla ako reflexia na pluralitu poskytovateľov vysokoškolského vzdelávania pri zabezpečení právneho rámca ich pôsobnosti na území Slovenskej republiky. Právna forma vysokých škôl sa odvíja druhu vysokej školy a spôsobu jej zriadenia. Verejné vysoké školy sú v zásade verejnoprávnymi inštitúciami, štátne vysoké školy sú rozpočtovými alebo príspevkovými organizáciami, súkromné vysoké školy a zahraničné vysoké školy môžu mať z hľadiska súkromnoprávnej povahy ich vzniku rôznu právnu formu.

K § 5

Umožňuje vysokým školám vytvárať konzorciá - záujmové združenia právnických osôb podľa ustanovení Občianskeho zákonníka s cieľom spoločnej realizácie vzdelávacích, výskumných a prevádzkových činností. Nejde teda o povinnosť, ale o oprávnenie, ktoré má podporiť dobrovoľnú integráciu, efektívnejšiu spoluprácu a využívanie zdrojov medzi vysokými školami. Konzorcium môžu vysoké školy vytvoriť aj za účelom spoločného postupu pri zlúčení a splnutí, v záujme zabezpečenia plynulosti nevyhnutných procesov. V prípade konzorcia založeného na účely zlúčenia alebo splnutia vysokých škôl vymedzujú stanovy konzorcia ako záujmového združenia právnických osôb okrem obsahových náležitostí podľa § 20h Občianskeho zákonníka aj spôsob riadenia procesu zlúčenia alebo splnutia. Výpočet účelov, na ktoré možno konzorcium založiť je demonštratívny, vysoké školy si môžu prispôbiť zmluvu vlastným cieľom a špecifikám.

K § 6

Navrhované ustanovenie vymedzuje základné poslanie vysokých škôl ako vrcholných vzdelávacích, vedeckých a umeleckých ustanovizní, ktoré sú integrálnou súčasťou európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a európskeho výskumného priestoru. Cieľom je zdôrazniť spoločenskú funkciu vysokých škôl – prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry, kritického myslenia a k formovaniu vedomostnej spoločnosti, pričom dôraz sa kladie na študenta ako stredobod ich hlavnej činnosti.

Ustanovenie zároveň konkretizuje spôsoby naplňania tohto poslania. Definujú sa princípy a hodnoty, na ktorých má byť táto činnosť postavená, zdôrazňuje sa spoločenská zodpovednosť vysokých škôl, ochrana akademickej integrity, slobody a autonómie, ako aj prepojenia vzdelávania s praxou.

K § 7

Konkretizuje úlohy vysokých škôl pri naplňaní ich poslania. Okrem hlavnej úlohy, ktorou je poskytovanie vysokoškolského vzdelávania ustanovenie upriamuje pozornosť aj na ďalšie dôležité úlohy vysokých škôl, napríklad v oblasti výskumu a vývoja. Ustanovenie vyzdvihuje participáciu študentov na riadení a samospráve, čím sa zabezpečuje ich aktívny vplyv na kvalitu vzdelávania a akademicke prostredie. Zároveň upravuje poskytovanie informačných a poradenských služieb pre uchádzačov, študentov a ďalšie osoby, s cieľom podporiť ich orientáciu v štúdiu a zlepšiť uplatniteľnosť absolventov na trhu práce.

K § 8

Reaguje na dynamický rozvoj umelej inteligencie, ktorá sa stáva súčasťou každodenného života, preto je prirodzené využívať ju aj v akademickej prostredí. Zakotvuje povinnosť vysokých škôl pristupovať k využívaniu umelej inteligencie zodpovedne a v súlade so základnými princípmi etiky, transparentnosti a ochrany práv.

Navrhované ustanovenie si nekladie za cieľ detailne regulovať využívanie umelej inteligencie, ale deklaratórne upraviť základné princípy jej používania v prostredí vysokých škôl. Zdôrazňuje sa podpora tvorivého a zodpovedného prístupu, ako aj rešpektovanie akademickej integrity a základných etických pravidiel.

So zreteľom na akademickej samosprávu a rozmanitosť študijných odborov je podrobnejšia úprava používania umelej inteligencie v konkrétnych podmienkach ponechaná v kompetencii samotných vysokých škôl prostredníctvom ich vnútorných predpisov, a to tak, aby nebránili využívaniu umelej inteligencie ako nástroja tvorivosti a podpory vzdelávania.

K § 9

Zdôrazňuje sa dôležitosť spolupráce vysokých škôl s inými subjektmi, najmä s podnikateľským sektorom a zamestnávateľmi, za účelom prenosu poznatkov a lepšieho uplatnenia absolventov v praxi. Ustanovenie spresňuje formy spolupráce, ako sú spoločné výskumné projekty, odborné a podporné služby, praxe a stáže študentov a zapájanie odborníkov z praxe. Reflektuje súčasné výzvy a trendy v oblasti moderného vysokoškolského vzdelávania. Vysoké školy už dnes nie sú akademickej uzavreté, ale sú aktívnymi partnermi externého prostredia. Zaručuje sa tiež spolupráca so strednými školami za účelom umožnenia žiakom stredných škôl absolvovať odbornú prax aj na vysokej škole podľa zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave.

K § 10

Definuje sa akademickej obec ako základ samosprávy vysokej školy a špecifikuje sa, že ju tvoria zamestnanecká časť (vysokoškolskí učiteľia, výskumní pracovníci, prípadne aj ďalší zamestnanci určení štatútom) a študentská časť (študenti). Zaručuje sa reprezentácia oboch základných personálnych zložiek pri výkone akademickej samosprávy.

Podmienkou pri zamestnaneckej časti je, aby títo pracovníci boli v pracovnom pomere na ustanovený týždenný pracovný čas, čím sa zabezpečuje, že ide o stabilných členov akademickej komunity.

Študentskú časť akademickej obce tvoria všetci študenti vysokej školy, bez ohľadu na formu alebo stupeň štúdia. Zákon tým priznáva študentom rovnoprávne postavenie v akademickej obci.

K § 11

Ustanovenie garantuje základné akademické slobody a práva na vysokej škole.

Výsledky bádania môžu byť slobodne prezentované a publikované, pričom sa kladie dôraz na objektivitu, odbornú úroveň a rešpektovanie etických noriem. Umelecká sloboda sa týka aj výtvarnej, literárnej, hudobnej či inej tvorby.

Sloboda výučby spočíva v práve pedagogických pracovníkoch rozhodovať o obsahu výučby, spôsobe výkladu, výbere metód a didaktických pomôcok v súlade so študijným programom. Otvorenosť rôznym vedeckým názorom a metódam podporuje kritické myslenie a pluralitu poznania.

Členovia akademickej obce môžu slobodne vyjadrovať názory k odborným, spoločenským či etickým otázkam. Táto sloboda sa týka tak ústnych, ako aj písomných prejavov vrátane publikácií, prednášok, diskusií či zapojenia sa do verejných debát.

Študenti a zamestnanci majú právo na účasť na riadení vysokých škôl prostredníctvom zvolených orgánov. Zaručuje sa aktívne aj pasívne volebné právo.

Pri používaní akademických insígnií a znakov ide o symboly akademickej dôstojnosti, ktoré sa používajú najmä pri promóciách, inauguráciách a iných akademických slávnostiach. Právo zúčastňovať sa týchto obradov je vyjadrením príslušnosti k akademickej obci a súčasťou akademickej kultúry a tradícií.

Spoločnou podmienkou výkonu všetkých akademických slobôd a práv je ich využívanie v súlade so zásadami demokracie, humanity a s právnym poriadkom.

K § 12

Zaručená nedotknuteľnosť akademickej pôdy je podporená explicitne vyjadreným zákazom nosenia zbraní, ktorý je podstatný pre ochranu študentov, zamestnancov a celkovú bezpečnosť vysokoškolského prostredia.

Tento zákaz sa vzťahuje na všetky osoby, okrem prípadov, keď je nosenie zbraní nevyhnutné. Rektor má možnosť udeliť výnimku aj v iných odôvodnených prípadoch. Zároveň sa vyslovene zakotvuje oprávnenie vysokej školy kontrolovať a zakázať vstup na akademickú pôdu.

Zákaz vykonávania činností politických strán a politických hnutí na akademickej pôde má zaručiť nezávislosť vysokých škôl od politickej moci. Tento zákaz však neznamená, že na pôde vysokých škôl nemôžu na pozvanie alebo so súhlasom zodpovedných orgánov vysokej školy vystúpiť predstavitelia politických strán a hnutí s odbornou či vedeckou prednáškou alebo v rámci diskusných podujatí.

K § 13

Definujú sa podmienky a spôsob vzniku vysokých škôl. Bližšie sa konkretizuje inštitút štátneho súhlasu, ktorý udeľuje vláda Slovenskej republiky za účelom oprávnenia pôsobiť ako súkromná vysoká škola.

Pri zahraničnej vysokej škole sa upravuje moment vzniku oprávnenia pôsobiť na území Slovenskej republiky a poskytovať vysokoškolské vzdelávanie. Zároveň sa, rovnako ako pri súkromnej vysokej škole, upravuje strata platnosti oprávnenia pri nezačatí poskytovania vzdelávacej činnosti v zákonom stanovenej lehote. Zánik platnosti oprávnenia pri nečinnosti je opatrením na ochranu študentov a vzdelávacieho systému pred formálnymi zápismi.

K § 14

Stanovujú sa pravidlá pre používanie názvu vysokej školy, najmä s ohľadom na ochranu označenia „univerzita“ a „vysoká škola“, ako aj mechanizmus zmeny názvu pre jednotlivé druhy vysokých škôl. Zároveň sa upravujú objektívne a kvantifikovateľné podmienky pre to, aby súkromná vysoká škola mohla používať označenie „univerzita“.

K § 15

Upravuje sa možnosť dobrovoľného zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia vysokých škôl spolu s bližším vymedzením súvisiacich postupov. Návrh umožňuje vytvárať konzorciá a uzatvárať zmluvy o spolupráci ako prípravný krok pred zlúčením alebo splynutím. Zavádza sa možnosť ustanovenia osoby poverenej riadením procesu zlúčenia alebo splynutia, aby sa zabezpečil plynulý prechod v rámci organizačných a riadiacich procesov na vysokých školách so zachovaním kvality vzdelávania, vedeckého výskumu a ostatných činností participujúcich vysokých škôl. Upravujú sa osobitosti pre súkromné vysoké školy, ktoré sa môžu navzájom zlúčiť alebo splynúť po predchádzajúcom súhlase vlády.

K § 16

Určuje mechanizmy zrušenia vysokých škôl a zabezpečuje právnu istotu študentom, ktorí môžu pokračovať v štúdiu na inej vysokej škole, pokiaľ možno v rovnakom alebo svojom zameraní najbližšom študijnom odbore.

K § 17

Vymedzuje sa rozsah akademickej samosprávy, pričom sa rozlišujú kompetencie, ktoré majú všetky vysoké školy, a tie, ktoré sú špecifické pre verejné a súkromné vysoké školy. Zohľadňuje sa tým rozdielny charakter ich hospodárenia a zriaďovateľa. Samosprávna pôsobnosť vysokých škôl sa prejavuje najmä vo veciach organizácie, štúdia, výskumu, personálnych otázok a spolupráce so subjektmi doma i v zahraničí.

K § 18

Stanovujú sa povinnosti týkajúce sa transparentnosti, informovania verejnosti, archivácie údajov, povinného zverejňovania a spolupráce s ministerstvom školstva alebo príslušným ministerstvom. Postupne sú upravené špecifiká pre jednotlivé druhy vysokých škôl.

K § 19 až 25

Detailne sa upravujú postavenie, zloženie a spôsob voľby či vymenovania orgánov vysokej školy – rektor, senát, správna rada, vedecká rada, kvestor a disciplinárna komisia. Pravidlá sú nastavené tak, aby zabezpečovali demokratické princípy samosprávy, verejnú kontrolu a zodpovednosť akademických orgánov. Zavádzajú sa nové prvky verejnosti zasadnutí a verejného vypočutia kandidátov. V podstatnej miere sa preberá aktuálna právna úprava.

Cieľom navrhovanej úpravy § 20 odseku 11 je odstrániť interpretačné nejasnosti a jednoznačne vymedziť status, v rámci ktorého sa vykonáva funkcia rektora. Poznámka pod čiarou spresňuje, že ide o funkciu, ktorá sa nevykonáva v pracovnom pomere podľa Zákonníka práce. Vzhľadom na existenciu štátnych vysokých škôl môžu osobitné právne predpisy ustanoviť iný právny režim vzťahujúci sa na výkon funkcie rektora štátnej vysokej školy, pričom tieto osobitné predpisy majú prednosť pred všeobecnou úpravou (napr. zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov, zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície). Na zodpovednosť rektora za výkon verejnej funkcie sa v súlade so súčasným právnym stavom použijú ustanovenia zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce. Obdobne to platí aj vo vzťahu k cestovným náhradám podľa zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách.

Pri akademickom senáte sa v § 22 ods. 2 oproti predchádzajúcej úprave výslovne zavádza možnosť uskutočňovania voľby členov senátu prostredníctvom elektronického hlasovania čo predstavuje moderný, efektívny a dostupný spôsob hlasovania. Pri tomto spôsobe hlasovania je v kompetencii vysokej školy, aby zabezpečila dostatočnú ochranu dát a individualizované hlasovanie oprávnenými subjektami.

Zaradenie kvestora medzi nezlučiteľné funkcie člena správnej rady v § 24 ods. 6 má za cieľ zamedziť situáciám, kde by osoba rozhodovala o návrhu, ktorý sama pripravovala alebo spoluvytvárala a posilniť transparentnosť rozhodovania správnej rady, najmä v otázkach hospodárenia, odmeňovania a nakladania s verejnými zdrojmi.

K § 26

Upravuje postavenie, pôsobnosť a základné pravidlá fungovania správnej rady súkromnej vysokej školy ako najvyššieho riadiaceho a rozhodujúceho orgánu tejto inštitúcie. Úprava zohľadňuje špecifiká súkromných vysokých škôl, najmä ich zriaďovateľský a vlastnícky charakter, ktorý si vyžaduje odlišný model správy než v prípade verejných vysokých škôl.

K § 27 až 28

Definuje sa základná charakteristika vedeckej rady ako samosprávneho orgánu vysokej školy, ktorý zodpovedá za udržiavanie a rozvoj kvality v oblasti vzdelávania, vedy, techniky a umenia aj prostredníctvom kompetencií v rámci zvyšovania kvalifikácie vysokoškolských učiteľov.

Ustanovenie § 27 vymedzuje spôsob kreovania členov vedeckej rady, dôraz kladie na ich vedeckú, pedagogickú alebo umeleckú kvalifikáciu, čím sa zabezpečuje kvalifikované rozhodovanie. Ustanovenie rektora za predsedu vedeckej rady zákonom vyplýva z jeho zodpovednosti aj v oblasti odbornej a vedeckej úrovne vysokej školy.

Ustanovenie § 28 stanovuje rozsiahlu pôsobnosť vedeckej rady, od hodnotenia úrovne vysokej školy po schvaľovanie kritérií na habilitačné a inauguračné konania. Dôležitou úlohou je aj udeľovanie titulov *docent*, *profesor*, *Dr.h.c.* a *Dr.Sc.*, čím sa posilňuje postavenie vedeckej rady ako garanta kvalitatívnych štandardov akademickej kariéry.

K § 29

Kvestor je kľúčovým výkonným orgánom zodpovedným za hospodársku, administratívnu a prevádzkovú oblasť. Je podriadený rektorovi, ale vykonáva samostatnú správnu a ekonomickú

funkciu. Vymenovanie a odvolanie kvestora rektorom zabezpečuje rýchlosť a funkčnosť riadenia. Právna úprava umožňuje, aby štatút školy detailnejšie určil rozsah jeho kompetencií. Zaradenie funkcie kvestora medzi nezlučiteľné s členstvom v správnej rade (§ 24 ods. 6) podčiarkuje jeho výkonnú a nie kontrolnú rolu v systéme riadenia vysokej školy.

K § 30

Ustanovenie upravuje postavenie a pôsobnosť disciplinárnej komisie vysokej školy ako orgánu, ktorý zabezpečuje prerokovanie disciplinárnych priestupkov študentov zapísaných na študijných programoch neuskutočňovaných na fakulte a predkladá návrh na rozhodnutie rektorovi. Stanovuje sa spôsob kreovania komisie vrátane povinného zastúpenia študentov v rozsahu polovice jej členov, čím sa zabezpečuje vyvážená účasť jednotlivých zložiek akademickej obce a pluralita názorového spektra. Upravuje sa tiež povinnosť riadiť sa rokovacím poriadkom, ktorý zaručuje transparentnosť a procesnú istotu pri prejednávaní vecí. Rieši sa aj situácia, keď vysoká škola realizuje výučbu len prostredníctvom fakúlt, pričom sa umožňuje alebo ukladá zriadenie komisie na úrovni vysokej školy v závislosti od existencie disciplinárneho orgánu na fakulte. Úprava má zabezpečiť, aby disciplinárne priestupky študentov boli vždy prerokované príslušným orgánom a aby sa zachovala jednotnosť a zákonnosť postupu pri ich riešení. Zároveň sa uprednostňuje prerokovanie disciplinárneho priestupku tým orgánom, ktorý je disciplinárne stíhanému študentovi bližšie a predpokladá sa, že lepšie pozná prostredie, v ktorom študent v rámci svojho štúdia pôsobí.

K § 31

Vymedzuje vnútorné predpisy ako základ samostatnosti vysokej školy, ich rozsah a spôsob schvaľovania pri reflektovaní rozdielov medzi verejnými, štátnymi a súkromnými vysokými školami. Vnútorné predpisy sú dokumenty, ktoré v nadväznosti na zákon a iné právne normy upravujú podrobnejšie pravidlá fungovania vysokej školy. Ustanovenie podporuje autonómiu vysokých škôl a zároveň demonštratívne štandardizuje obsahové náležitosti štatútu vysokej školy, ako jej základného vnútorného predpisu.

K § 32

Zákon nekladie dôraz iba na fakulty, ale umožňuje vysokým školám zakladať aj iné súčasti, čo im poskytuje flexibilitu a zachováva autonómiu pri určovaní ich organizácie a vnútornej štruktúry v závislosti od typu, veľkosti, zamerania a potrieb konkrétnej vysokej školy. Ide napríklad o výskumné centrá, technologické parky, jazykové inštitúty, strediská vzdelávania dospelých, či medzifakultné pracoviská.

K § 33

Fakulta je významnou tradičnou súčasťou vysokej školy. Fakultám ako jediným súčastiam vysokej školy zákon priznáva právo uskutočňovať študijné programy (inak môže študijné programy uskutočňovať len vysoká škola ako celok).

Ustanovenie definuje funkcie, postavenie a pôsobnosť fakulty. Zohľadňuje samosprávu fakulty (v rozsahu určenom štatútom), odborné zameranie (študijné programy, výskum, habilitácie), participáciu študentov (1/3 v kolektívnych samosprávnych orgánoch fakulty). Zároveň ustanovenie vymedzuje postavenie dekana, jeho voľbu alebo výber, otázky súvisiace s funkčným obdobím, či jeho odvolaním.

Právna úprava je koncipovaná tak, aby umožnila rovnováhu medzi akademickou samosprávou a efektívnym riadením.

K § 34

Zavádza sa právny inštitút doktorandskej školy ako organizačného útvaru vysokej školy, ktorý je výlučne zameraný na podporu a rozvoj kvality doktorandov, bez ohľadu na ich špecializáciu alebo príslušnosť k fakulte.

Doktorandské školy sa zameriavajú na vzdelávanie v oblasti základných zručností pre všetkých doktorandov príslušnej vysokej školy (metodológia vedeckého výskumu, didaktika, prezentačné zručnosti, práca s dátami a pod.). Týmto spôsobom všetci doktorandi naprieč fakultami a odbormi získajú jednotné a komplexné vedomosti a zručnosti nevyhnutné pre ich budúce akademické, alebo iné profesijné pôsobenie. Obsahové zameranie doktorandskej školy je transferovateľné do rôznych profesií, nielen akademických. Systematické vedenie vo výskumných metódach a etike má za cieľ zabezpečiť vyššiu vedeckú úroveň dizertačných prác. Vzhľadom na to, že súčasťou doktorandského štúdia je aj vlastná pedagogická činnosť doktorandov, zaradenie jednotnej výučby didaktiky môže významným spôsobom prispieť ku kvalite ich pedagogických zručností.

Doktorandská škola môže vzniknúť aj ako spoločný projekt spolupracujúcich vysokých škôl. Spoločné doktorandské školy, podobne ako medzifakultné doktorandské školy môžu spájať doktorandov z rôznych odborov a fakúlt, čo podporí interdisciplinárne myslenie, výmenu skúseností a tvorbu výskumných sietí.

Zavedením doktorandskej školy sa podporí profesionalizácia doktorandskej prípravy a väčšia medziuniverzitná spolupráca. Zároveň má predchádzať situáciám, keď kvalita prípravy závisí od konkrétneho školiteľa alebo fakulty.

K § 35

Účelom špecializovaných pracovísk je prenos výstupov akademickej činnosti do praxe, t. j. transformácia poznatkov, výstupov výskumu alebo umeleckých diel do formy aplikovaného vývoja, podnikateľských zámerov, inovačných technológií, kultúrneho alebo spoločenského prínosu. Týmto sa posilňuje spoločenský a hospodársky dopytovo-orientovaný význam vysokých škôl, ako aj ich medzisektorová spolupráca s podnikmi, verejnou správou a kultúrnou sférou.

Zdôrazňuje sa, že špecializované pracovisko môže byť zároveň subjektom zabezpečujúcim praktické vyučovanie podľa § 75, čo reflektuje požiadavky aplikačnej praxe pri realizácii prakticky orientovaného vyučovania a súčasne realizovaného výskumu v rovnakej alebo podobnej oblasti.

Zákon uvádza štyri hlavné typy špecializovaných pracovísk, ktoré sa v praxi osvedčili ako najčastejšie formy. Výskumné centrum – špecializované vedecké pracovisko s dôrazom na vedeckú excelentnosť a metodologickú inováciu naviazané na doktorandské štúdium. Inkubátor – podpora podnikavosti, start-upov a spin-offov; cieľom je rozvoj ekonomicky životaschopných subjektov vychádzajúcich z výsledkov výskumu. Technologické centrum – prepojenie výskumu s podnikateľskou praxou, vývoj prototypov, testovanie technológií, podpora študentského podnikania. Umelecké centrum – špecificky zamerané na tvorivú činnosť a vzdelávania v oblasti umenia a kultúry.

K § 36 až 37

Upravuje sa spôsob udelenia oprávnenia na pôsobenie zahraničnej vysokej školy v Slovenskej republike, ktoré je podmienené preukázaním splnenia kritérií pre kvalitné vzdelávanie.

Ministerstvo školstva zabezpečuje overenie vierohodnosti zahraničnej vysokej školy prostredníctvom komunikácie s príslušnými orgánmi štátu jej sídla. Zámerom zákonodarcu je umožniť zahraničným vysokým školám realizovať študijné programy v Slovenskej republike a podporovať ich pôsobenie. Navrhovaná právna úprava je v súlade s cieľom zachovať otvorenosť vysokoškolského prostredia voči kvalitným zahraničným poskytovateľom, ale zároveň kladie dôraz na ochranu verejného záujmu, kvality vzdelávania a práv študentov. Z tohto dôvodu sa aj od zahraničnej vysokej školy vyžaduje akreditácia študijného programu podľa zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania.

Ustanovenie § 37 konkretizuje zákonné povinnosti zahraničných vysokých škôl, ktoré pôsobia na území SR na základe udeleného oprávnenia.

K § 38

Upravuje základné pravidlá rozpočtového hospodárenia vysokej školy na základe vlastného rozpočtu. Vysoká škola zostavuje rozpočet na kalendárny rok s cieľom zabezpečiť zodpovedné a plánované hospodárenie. Rozpočet zahŕňa príjmy a výdavky a je nástrojom finančného riadenia jej hlavnej aj podnikateľskej činnosti. Právna úprava zabezpečuje rovnováhu medzi autonómiou vysokých škôl pri hospodárení a zodpovednosťou voči verejnému záujmu. Umožňuje školám aktívne plánovať, diverzifikovať svoje príjmy a realizovať rozvojové aktivity vrátane čerpania úverov, avšak v jasne stanovených limitoch. Upravuje sa povinnosť verejnej vysokej školy informovať ministerstvo školstva a Ministerstvo financií Slovenskej republiky o uzavretí zmluvy o úvere, ešte pred samotným uzavretím.

K § 39

Demonštratívne vymedzuje, ktoré fondy verejná vysoká škola tvorí, ako aj zdroje týchto fondov.

K § 40

Upravuje pravidlá správy, nakladania a ochrany majetku verejných vysokých škôl, pričom zohľadňuje ich verejnoprávnu povahu a úlohu pri plnení verejného záujmu vo vzdelávaní, vede, technike a umení. Vysoké školy majú majetok, ktorý slúži primárne na výkon ich hlavnej činnosti, a preto jeho správa musí byť transparentná, účelná a v súlade s princípmi dobrej správy. Zároveň sa ustanovujú limity a pravidlá pre nakladanie a rozhodovanie s týmto majetkom, čím sa zabraňuje jeho zneužitiu a zabezpečuje sa jeho využívanie v súlade s poslaním vysokej školy. Nakladanie s majetkom vysokej školy sa vo všeobecnosti spravuje osobitným predpisom, zákonom č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií. Vysoká škola síce primárne využíva svoj majetok na plnenie základných úloh, môže ho však používať aj na podnikateľskú činnosť, ako aj poskytovanie služieb študentom a zamestnancom.

K § 41

Cieľom tohto ustanovenia je vymedziť podmienky, rozsah a pravidlá podnikateľskej činnosti verejných a štátnych vysokých škôl. Vysoké školy primárne plnia úlohy vo vzdelávaní, vede, technike a umení. Avšak ich odborný potenciál, kapacity a infraštruktúra môžu byť využité aj v rámci podnikateľskej činnosti, ak to prispieva k efektívnejšiemu využívaniu zdrojov a nepriamo podporuje ich poslanie a úlohy.

Navrhovaná právna úprava preto umožňuje podnikateľskú činnosť, ale zároveň stanovuje jasné limity a pravidlá, ktoré zabezpečujú, že táto činnosť bude vykonávaná v súlade s poslaním vysokej školy, bez ohrozenia kvality či dostupnosti vzdelávania a výskumu. Zakotvuje sa

požiadavka, že podnikateľská činnosť musí byť finančne sebestačná – výdavky na ňu musia byť kryté vlastnými príjmami.

K § 42

Vyjadruje princíp samostatnosti verejných vysokých škôl v oblasti hospodárenia. Cieľom právnej úpravy je zabezpečiť dôveryhodné, transparentné a zodpovedné hospodárenie vysokých škôl s verejnými a inými finančnými prostriedkami, ako aj ochranu majetku vysokej školy pred neprimeraným finančným rizikom.

K § 43 až 46

Ustanovenia upravujú pravidlá financovania verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl, a zároveň určujú kompetencie ministerstva školstva a príslušných ministerstiev pri poskytovaní finančných prostriedkov. Cieľom je jednoznačne vymedziť pôsobnosť jednotlivých ministerstiev pri financovaní jednotlivých druhov vysokých škôl zo štátneho rozpočtu. Ustanovenie § 43 ods. 2 tiež vytvára právny základ na možnosť poskytnúť dotáciu aj súkromným vysokým školám z kapitoly ministerstva školstva.

K § 47

Upravuje sa možnosť vyhlásenia výzvy ministerstvom školstva na financovanie konkrétnych účelov prostredníctvom dotácií, najmä v oblasti rozvoja infraštruktúry, internacionalizácie, podpory kvality a spolupráce s praxou. Zavádzajú sa jasné pravidlá použitia dotácií a ustanovenie vylučuje právny nárok na ich získanie. Zabezpečuje sa transparentnosť prostredníctvom zverejňovania výziev a výsledkov.

K § 48

Vymedzuje sa právne postavenie a základné rámce činnosti reprezentácií vysokých škôl. V záujme terminologickej presnosti a zrozumiteľnosti sa používa pojem reprezentácie vysokých škôl, a tieto si môžu vytvárať vlastné orgány (napríklad predsedníctvo, poradná komisia a pod.). Zákon uvádza len základnú charakteristiku týchto orgánov s tým, že podrobný postup ich utvárania a pravidlá rokovania určujú ich štatúty. Minister školstva predkladá na schválenie alebo vyjadrenie návrhy, ktoré sa významne dotýkajú vysokých škôl. Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť funkčné a reprezentatívne zapojenie aktérov vysokoškolského prostredia do tvorby a implementácie verejnej politiky v oblasti vysokého školstva a podporiť transparentnosť, legitímnosť a odborný konsenzus v rozhodovacích procesoch.

Ustanovenie uznáva existenciu aj iných organizácií zastupujúcich kvestorov a dekanov, ktoré prispievajú k odbornému diskurzu a konzultáciám v oblasti vysokého školstva.

K § 49

Určuje typy zamestnancov pôsobiacich na vysokých školách, možnosti výkonu viacerých pracovných pomerov vysokoškolských učiteľov, výskumných pracovníkov a umeleckých pracovníkov s vysokými školami, vymedzenia pravidiel mobility zamestnancov so súhlasom vysokej školy, na ktorej pôsobia s garanciou zachovania pracovného pomeru. Pri odmeňovaní zamestnancov ustanovenie odkazuje na osobitný predpis, ktorým je zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorý upravuje možnosť autonómneho prístupu vysokej školy k odmeňovaniu, ak verejná vysoká škola alebo štátna vysoká škola postupuje podľa kolektívnej zmluvy alebo vnútorného predpisu, v ktorých sú podmienky odmeňovania upravené podľa Zákonníka práce. Len ak si vysoká škola neupraví odmeňovanie osobitne v kolektívnej zmluve alebo vo vnútornom predpise, postupuje sa podľa všeobecných ustanovení zákona č. 553/2003 Z. z.

K § 50

Ustanovenie upravuje typy funkčných miest, postavenie a kvalifikačné predpoklady vysokoškolských učiteľov. Zavádza povinnosť trvalého profesijného rozvoja vysokoškolských učiteľov vo všetkých oblastiach ich činnosti. Podporuje princíp udržiavania odbornosti a kvalifikácie.

Štruktúra funkčných miest vysokoškolských učiteľov vymedzuje funkčné miesta profesorov, docentov a odborných asistentov, ktoré sú zodpovedné za plnenie úloh vysokej školy v oblasti vzdelávania a v oblasti vedy, techniky alebo umenia. Ostatné tri funkčné miesta sú primárne určené na zabezpečovanie plnenia úloh vysokej školy v oblasti vzdelávania a to prostredníctvom vyučovania. Do slovenského vysokoškolského prostredia sa zavádzajú nové funkčné miesta odborného lektora a profesijného lektora.

Funkčné miesto odborného lektora reflektuje na v zahraničí dlhodobo osvedčené miesta určené pre vysokoškolských učiteľov, ktorých hlavnou pracovnou náplňou je vyučovanie, a nevyžaduje sa od nich aktívna účasť na výskume alebo vývoji.

Funkčné miesto profesijného lektora reaguje na potreby prepojenia vysokoškolského vzdelávania s trhom práce a s praktickými skúsenosťami z reálneho pracovného prostredia. Oproti ostatným pozíciám nie je dôraz kladený na vedeckú činnosť, ale na preukázateľnú prax súvisiacu s príslušným študijným odborom. Tomu zodpovedajú aj kvalifikačné predpoklady, ktoré predpokladajú, že osoba pôsobila v praxi najmenej päť rokov v priebehu posledných desiatich rokov, čím sa zabezpečuje dostatočný rozsah a aktuálnosť jej praktických skúseností.

Odmeňovanie odborného a profesijného lektora sa navrhuje na úrovni odborného asistenta, v záujme atraktivity týchto funkčných miest pre kvalitných odborníkov.

Upravuje sa tvorivé voľno (tzv. sabatikal), ktorý sa podľa odseku 11 sa poskytuje na žiadosť vysokoškolského učiteľa na dobu uvedenú v žiadosti, pričom táto nemôže byť skrátená zo strany rektora alebo dekana. Tvorivé voľno sa poskytne v trvaní najviac šesť mesiacov raz za sedem rokov, ak tomu nebránia závažné okolnosti týkajúce sa plnenia úloh vysokej školy. Počas tvorivého voľna patrí vysokoškolskému učiteľovi funkčný plat znížený najviac o 40%. Vysoká škola má dispozičnú autonómiu vo vzťahu k identifikácii závažných okolností týkajúcich sa plnenia úloh vysokej školy a zabraňujúcich poskytnúť zamestnancovi tvorivé voľno. Zároveň môže vysoká škola určiť aj vyššiu mieru funkčného platu, ktorý bude zamestnanec počas tvorivého voľna dostávať, zákon stanovuje iba maximálnu hranicu zníženia.

Sabatikal dáva priestor na rozširovanie vedomostí, realizáciu výskumnej alebo umeleckej činnosti, učenie sa nových zručností, nadväzovanie medzinárodných kontaktov a v konečnom dôsledku tým zvyšuje kvalifikáciu vysokoškolských učiteľov. Sabatikal nie je v medzinárodnom vysokoškolskom prostredí žiadnou novinkou. Naopak, je bežnou formou tvorivého voľna pre vysokoškolských učiteľov. Podobný model sabatikal, ako prináša návrh zákona, funguje napríklad v Českej republike.

K § 51

Ustanovenie upravuje podmienky a proces udeľovania titulov docent a profesor, pričom sa rešpektuje požiadavka kvality a transparentnosti. Vysoká škola môže udeľovať tituly docent a profesor, ak má udelenú akreditáciu habilitačného a inauguračného konania v príslušnom odbore. Návrh zachováva doterajší spôsob udeľovania týchto titulov.

K § 52

Stanovuje pravidlá na obsadzovanie funkčných miest. Zavádza sa zásada povinného výberového konania pri obsadzovaní všetkých funkčných miest vysokoškolských učiteľov vrátane docentov a profesorov s výnimkami v prípadoch pracovných pomerov na kratší pracovný čas, krátkodobých pracovných pomerov, pracovných pomerov profesijného lektora s obmedzením maximálnej doby piatich rokov a pracovného pomeru s osobou staršou ako 70 rokov. Pri obsadzovaní funkčných miest je príslušný zamestnávateľ poradím výsledkov výberového konania viazaný. Vysoké školy si môžu vo vnútorných predpisoch upraviť kvalifikačné predpoklady na obsadenie jednotlivých funkčných miest prísnejšie, čím sa podporuje ich autonómia.

Odsek 6 má za cieľ stabilizovať pedagogické pôsobenie vysokoškolských učiteľov na vysokých školách a zvýšiť atraktivitu učiteľského povolania. Ak vysokoškolský učiteľ pôsobí na tejto pozícii nepretržite aspoň deväť rokov, uzatvorí s ním vysoká škola pracovnú zmluvu na dobu určitú až do dosiahnutia veku 70 rokov ako uznanie odbornej kontinuity, spoľahlivosti a dlhodobého prínosu pre vzdelávanie na vysokej škole.

K § 53

Ustanovenie upravuje osobitnú kategóriu zamestnancov vysokých škôl – výskumných pracovníkov a umeleckých pracovníkov – ktorých úlohou je predovšetkým rozvíjať vedeckú, technickú alebo umeleckú činnosť vysokých škôl. Návrh umožňuje vysokým školám zamestnávať výskumných a umeleckých pracovníkov na plnenie úloh vo vede, technike a umení, ale môžu participovať aj na vzdelávacej činnosti (napr. vedenie seminárov, projektov, konzultácie). Súladne s požiadavkami na vysokoškolských učiteľov sa navrhuje požiadavka na aktívny profesijný rozvoj tejto kategórie pracovníkov, a to predovšetkým prostredníctvom neustáleho rozširovania odborných vedomostí a zručností. Cieľom je zabezpečiť, aby výskumní a umeleckí pracovníci s aktuálnymi poznatkami a trendmi vo svojom odbore a zároveň prispievali k celkovej kvalite činností vysokej školy.

K § 54

Stanovujú sa podmienky pre získanie čestného titulu „profesor emeritus“ pre osobu staršiu ako 70 rokov, ktorá skončila pracovný pomer s vysokou školou na funkčnom mieste profesora a ktorá naďalej aktívne pôsobí v oblasti výskumu, vývoja alebo umenia a aktívne pedagogicky pôsobí. Čestný titul môže udeliť rektor na návrh vedeckej rady. Cieľom udelenie tohto titulu je ocenenie celoživotných zásluh v oblasti vzdelávania a vedy alebo umenia a zároveň možnosť vytvoriť rámec pre emeritného profesora pre pokračovanie vo výskumnej, umeleckej alebo inej tvorivej činnosti na pôde vysokej školy.

K § 55

Ustanovenie charakterizuje študijný odbor v systéme vysokoškolského vzdelávania. Popisuje postup v prípade vypustenia študijného odboru zo sústavy študijných odborov alebo vypustenia stupňa, v ktorom je možné získať vysokoškolské vzdelanie.

K § 56

Upravuje sa študijný program ako základná forma poskytovania vysokoškolského vzdelávania. Precizuje sa jeho definícia, štruktúra, obsah, základná a ďalšia charakteristika, ako aj podmienky jeho uskutočňovania a zrušenia. Ustanovenie má na zreteli kvalitu, podporu akademickej mobility a prepojenia štúdia s praxou, v súlade s princípmi moderného vysokoškolského vzdelávania a európskym kvalifikačným rámcom.

Upravuje sa klasifikácia predmetov zaradených do študijného programu podľa ich nadväznosti. Vysoká škola si môže upraviť, ktoré predmety sa považujú za podmieňujúce, podmienené, a “bez nadväznosti”. Zároveň sa ponecháva na autonómii vysokej školy, či určí, že študent s neabsolvovaným podmieňujúcim predmetom, si môže zapísať podmienený predmet aj súčasne s podmieňujúcim alebo tak môže urobiť až po tom ako má podmieňujúci predmet úspešne absolvovaný. Právna úprava má umožniť aj alternatívny prístup, keď je možné mať naraz zapísané oba predmety, podstatným je však moment absolvovania. Študent môže absolvovať podmienený predmet vždy až po úspešnom vykonaní podmieňujúceho predmetu. Zároveň je však v zásade na autonómii vysokej školy, či a ak áno, ktoré predmety vymedzí ako podmieňujúce a podmienené.

V súlade s európskymi štandardmi vysokého školstva, sa zvyšuje dôraz na akademickú mobilitu ako súčasť vysokoškolského štúdia. Študenti by mali mať možnosť absolvovať časť štúdia v zahraničí alebo na inej vysokej. Vzhľadom na skúsenosti z pandémie COVID-19 a na vývoj moderných technológií sa za formu mobility uznávajú aj virtuálna mobilita – využitím prostriedkov informačných a komunikačných technológií. Zohľadňuje sa tým aj inklúzia študentov, ktorí si z rôznych dôvodov (sociálnych, zdravotných, rodinných) nemôžu dovoliť vycestovať do zahraničia, ale môžu sa zapojiť do kvalitnej mobility v online priestore.

Zdôrazňuje sa dôležitosť praktického vyučovania, ktoré sa predpokladá v každom študijnom programe, ktorého charakter to umožňuje.

Vymedzuje sa tiež štandardná dĺžka štúdia nie prostredníctvom rokov, ale prostredníctvom kreditov. Dĺžka štúdia je definovaná ako súčet kreditov s možnosťou ich flexibilnejšieho rozvrhnutia v rámci štúdia, podľa potrieb a schopností študenta. Tento prístup uľahčuje harmonizáciu so zahraničnými školami a zjednodušuje realizáciu spoločných študijných programov. Zároveň umožňuje flexibilnejší prístup k absolvovaniu štúdia v prípadoch uznávania kreditov. Na účely identifikácie štandardnej dĺžky štúdia z dôvodov určenia školného za jej prekročenie a najdlhšej prípustnej dĺžky štúdia, návrh naďalej časovo ohraničuje minimálnu a maximálnu štandardnú dĺžku štúdia v jednotlivých študijných programoch, ktorú si vysoké školy prispôbia svojim potrebám.

Rozlišuje sa základná charakteristika študijného programu, ktorá je súčasťou akreditácie študijného programu a všetky jej zložky musí vysoká škola pri uskutočňovaní študijného programu dodržiavať v záujme súladnosti s akreditáciou. Ďalšia charakteristika študijného programu plní podpornú funkciu.

K § 57

Upravuje spoločné študijné programy, ktoré umožňujú vysokým školám realizovať štúdium v spolupráci s inými domácimi alebo zahraničnými vysokými školami. Ide o opatrenie podporujúce medzinárodnú spoluprácu a mobilitu študentov. Preto sa zavádza aj možnosť vysokým školám udeľovať aj iný titul, aké predpokladá zákon o vysokých školách, ak je aspoň jedna zo spolupracujúcich vysokých škôl oprávnená ho udeľovať.

K § 58

Vymedzuje charakter a obsah bakalárskeho študijného programu ako študijného programu prvého stupňa. Absolvovaním bakalárskeho študijného programu má absolvent v zásade získať všetky potrebné vedomosti a zručnosti potrebné na výkon povolania. Tomu majú zodpovedať aj vzdelávacie výstupy študijného programu a jeho jednotlivých predmetov.

Osobitný typ bakalárskeho študijného programu predstavuje profesijne orientovaný študijný program, ktorý sa uskutočňuje v spolupráci so zamestnávateľmi a jeho povinnou súčasťou je praktické vyučovanie v rozsahu najmenej 30 kreditov. Vysoká škola si môže určiť aj vyššiu kreditovú záťaž praktického vyučovania. Profesijne orientovaný bakalársky študijný program obligatórne obsahuje aj záverečnú prácu a záverečnú stáž, medzi ktorými si volí študent. V ostatných bakalárskych študijných programoch je záverečná práca a záverečná stáž fakultatívnou možnosťou ponechanou na autonómii vysokých škôl.

K § 59

Tento typ bakalárskeho študijného programu umožňuje vysokým školám flexibilnejšiu formu organizácie štúdia a na druhej strane študentom umožňuje vytvoriť si jedinečný profil s ohľadom na výber absolvovaných predmetov, pričom majú možnosť oddialiť svoje rozhodnutie o hlavnom študijnom zameraní. Je vhodný aj na uskutočňovanie konceptu vzdelávania označovaného ako liberálne štúdiá. Vysokým školám umožňuje, aby mal študent v rámci študijného programu na výber zo širšej palety predmetov z viacerých študijných odborov, pričom v závislosti od konkrétneho učebného plánu študent nakoniec získa vzdelanie v konkrétnom študijnom odbore alebo v kombinácii dvoch študijných odboroch. Nie je tak potrebné, aby si uchádzač o štúdium zvolil už konkrétny študijný program vo väzbe na študijný odbor na začiatku vysokoškolského štúdia, ale až po oboznámení sa s hlbším kontextom počas štúdia.

K § 60

Navrhované znenie upravuje študijné programy druhého stupňa a študijné programy spájajúce prvý a druhý stupeň vysokoškolského štúdia, ktoré nadväzujú na poznatky získané v prvom stupni a ich ďalší rozvoj. Dôraz sa kladie na prehĺbenie teoretických a praktických vedomostí a rozvoj schopnosti ich tvorivého uplatňovania v praxi alebo v rámci ďalšieho štúdia (tretí stupeň). Zavádza sa požiadavka, aby praktické vyučovanie bolo súčasťou študijných programov druhého stupňa a spojených programov, ak to vyplýva z definovaných vzdelávacích výstupov. Cieľom je zabezpečiť kvalitu absolventov a ich pripravenosť na prax. Študenti majú v rámci skončenia štúdia možnosť voľby medzi záverečnou prácou a záverečnou stážou, ktoré sú, ako alternatívy, súčasťami každého študijného programu druhého stupňa alebo študijného programu spájajúceho prvý a druhý stupeň.

K § 61

Umožňuje absolventom druhého stupňa získať titul v rámci rigorózneho konania, ako tzv. „malého doktorátu“, na základe samostatného štúdia a obhajoby rigoróznej práce. Zároveň si vysoká škola pri výkone autonómnej pôsobnosti môže upraviť, že diplomová práca študenta sa uznáva za rigoróznú prácu alebo dizertačná práca študenta sa bude považovať za jeho rigoróznú prácu a úspešná dizertačná skúška za rigoróznú skúšku. Konkrétna úprava je ponechaná na vysokých školách.

K § 62

Obsahuje osobitnú úpravu pre učiteľské študijné programy s dôrazom na praktickú prípravu budúcich pedagogických zamestnancov. Stanovuje sa minimálny rozsah praktického vyučovania formou výchovno-vzdelávacej činnosti študenta v škole alebo v školskom zariadení, ktorý je 100 hodín v študijnom programe prvého stupňa a 150 hodín v druhom stupni z toho minimálne 100 hodín priamej výchovno-vzdelávacej činnosti. Dôležité je, že výchovno-vzdelávacou činnosťou sa vo všeobecnosti rozumie široký okruh aktivít, nielen samotná výučba realizovaná priamo študentom (napr. náčuvová prax, ranné kruhy, skupinová dynamika pri

prevencii a pod. Až v študijnom programe druhého stupňa a spájajúcom prvý a druhý stupeň je výslovná požiadavka na priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť. Minimálny rozsah praktického výučovania reflektuje požiadavky na profesionálnu pripravenosť absolventov v školskom prostredí.

K § 63

Ustanovuje sa systém vzdelávania pre študentov v oblasti translatológie. Vyzdvihuje sa kombinácia dvoch jazykov a získanie spôsobilosti tlmočiť a prekladať do príslušného jazyka a z príslušného jazyka.

K § 64

Komplexne upravuje doktorandské štúdium ako najvyšší stupeň vysokoškolského vzdelávania.

Povinné absolvovanie časti štúdia na doktorandskej škole je nástrojom zvyšovania kvality prípravy doktorandov a výstupov doktorandského štúdia, najmä v oblasti rozvoja prenositeľných, akademických a pedagogických zručností (napr. metodológia výskumu, didaktika, projektový manažment). Zabezpečuje interdisciplinárne prepojenie, šandardizáciu výstupov a kolegiálnu výmenu skúseností medzi doktorandmi rôznych odborov.

Rozšírenie povinnosti pedagogickej činnosti na najviac šesť hodín týždenne reaguje na potrebu zapojenia doktorandov do výučby bakalárskych a magisterských študijných programov, v záujme nadobudnutia dôležitých pedagogických kompetencií výkonom vlastnej pedagogickej činnosti. Možnosť, nie povinnosť pedagogickej činnosti pri externej forme zohľadňuje fakt, že externí doktorandi často pôsobia v zamestnaní mimo akademickej inštitúcie, a teda ich zapojenie do výučby je dobrovoľné a individuálne dohodnuté.

Upravuje sa možnosť uzatvoriť dohodu o spoločnom vedení a obhajobách dizertačných prác so zahraničnou vysokou školou. V súlade s tradičným zahraničným modelom, tzv. „cotutelle de thèse“. Dohodu je možné uzavrieť aj v priebehu štúdia doktoranda.

K § 65

Upravuje podmienky spolupráce vysokých škôl v rámci uskutočňovania doktorandských študijných programov s externými inštitúciami. Zavádzajú sa pravidlá pre zadávanie tém, výber uchádzačov, rozdelenie kompetencií a úhradu nákladov. Cieľom je zvýšiť atraktivitu doktorandského štúdia, jeho praktický prínos a prepojenie s praxou. Dohoda môže určiť spoločné vedenie dizertačnej práce, v rámci ktorého by mal študent jedného školiteľa z externej inštitúcie a zároveň jedného z príslušnej vysokej školy.

K § 66

Zavádza sa nový typ študijného programu, tzv. krátky študijný program, ktorý sa zameriava najmä na získanie praktických poznatkov a na zvládnutie použitia týchto poznatkov pri výkone povolania. Z tohto dôvodu je súčasťou každého krátkeho študijného programu aj praktické vyučovanie, ktoré tvorí minimálne tretinu študijného programu z jeho celkovej kreditovej záťaže. Vysoká škola pri jeho uskutočňovaní intenzívne spolupracuje so zamestnávateľmi. Krátky študijný program je osobitným typom vyššieho odborného vzdelávania.

Takéto programy majú naplniť požiadavky spoločnosti a trhu práce na lepšie pripravených absolventov, zároveň umožňujú subjektom z praxe participovať na vzdelávaní v študijných programoch. Udeľovaný titul DiS. je v súlade so Slovenským kvalifikačným rámcom na úrovni 5, čím sa podporuje rozvoj krátkodobých, profesijne orientovaných foriem vzdelávania.

K § 67 až 69

Ôsma časť zákona obsahuje úpravu ustanovení týkajúcich sa štúdia na vysokej škole. Vytvára základný rámec akademických práv, v ktorom je zakotvený slobodný výber študijného programu pri splnení stanovených podmienok. Zaručuje sa dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia, to znamená zákaz diskriminácie, okrem iného, aj z dôvodu veku, pohlavia, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, zdravotného znevýhodnenia, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, náboženského vyznania alebo viery, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Ustanovenie § 68 taxatívne vymedzuje minimálne požiadavky na prijatie uchádzača na jednotlivé stupne vysokoškolského štúdia na zabezpečenie, aby uchádzači disponovali primeranými vedomosťami na zvládnutie nárokov daného študijného programu.

Ustanovenie § 69 dopĺňa základné podmienok prijatia o tzv. ďalšie podmienky, ktoré môžu mať kvalitatívny charakter a ktoré umožňujú výber uchádzačov s najvyšším potenciálom pre konkrétne štúdium. Vytvára základ pre stanovenie takých podmienok prijatia na štúdium, ktoré budú najlepšie zodpovedať potrebám konkrétnych študijných odborov, napr. špecifické študijné odbory, v ktorých je dôležitá zdravotná spôsobilosť. Zavádza kritérium dôrazu na etické správanie v súlade so zásadami academickej integrity a zachovania bezpečnosti academickej pôdy, keď vysokej škole umožňuje pri prijímaní študenta zohľadňovať aj jeho predchádzajúce disciplinárne priestupky.

K § 70

Ustanovenie upravuje základné pravidlá prijímacieho konania na vysokú školu. V zásade zostáva zachovaná doterajšia právna úprava. V záujme zabezpečenia transparentnosti, efektivity a jednotnosti v procese prihlasovania sa na štúdium prijíma vysoká škola prihlášky prostredníctvom centrálného elektronického systému, ktorý spravuje a prevádzkuje ministerstvo školstva. Aby bol prechod na povinné používanie jednotného systému centrálného elektronického prihlasovania plynutý, zákon v prechodných ustanoveniach (§ 145 ods. 7) upravuje možnosť prijímať prihlášky aj inými spôsobmi najneskôr na akademický rok 2028/2029. Elektronická forma prihlasovania má zabezpečiť jednoduchší prístup uchádzačov k vysokoškolskému štúdiu, tzv. „na pár klikov“ v užívateľsky prijateľnom elektronickom prostredí, zníženie administratívnej záťaže pre vysoké školy a možnosť spracúvať údaje pre štatistické a analytické účely. Uchádzači nie sú povinní prihlášku podpisovať zaručeným elektronickým podpisom, čo znižuje technické bariéry jej využitia.

V odseku 8 sa zdôrazňuje akademická autonómia, v rámci ktorej si vysoké školy môžu stanoviť termín dokedy má študent poskytnúť vysokej škole informáciu, či sa zapíše na štúdium študijného programu, na ktorý bol prijatý. Vysoká škola si tento termín môže určiť v súlade so svojimi administratívnymi potrebami.

K § 71

Vymedzuje akademickú mobilitu ako časť štúdia, ktorú môže študent absolvovať na prijímajúcej vysokej škole alebo inej vzdelávacej, výskumnej, vývojovej alebo umeleckej inštitúcii so sídlom v zahraničí. Demonštratívne vymenúva formy academickej mobility.

Písm. a) reflektuje tradičnú formu mobility – štúdium na inej vysokej škole alebo inštitúcii v zahraničí (napr. Erasmus+).

Písm. b) umožňuje, aby mobilita zahŕňala praktické vyučovanie (stáže, odborná prax), čím sa zvyšuje uplatniteľnosť absolventov na trhu práce.

Písm. c) zahŕňa účasť na medzinárodných výskumných alebo umeleckých projektoch, čo má zásadný význam pre rozvoj tvorivých schopností študentov a ich zapojenie do výskumného a inovačného priestoru.

Písm. d) upravuje iné formy medzinárodnej mobility, ktoré sú schválené zo strany vysielajúcej vysokej školy, ako aj prijímajúcej vysokej školy alebo zahraničnej inštitúcie a sú v súlade so zameraním príslušného študijného programu.

Odsek 2 stanovuje, že podmienky štúdia v zahraničí sú vymedzené zmluvou medzi vysielajúcou a prijímajúcou inštitúciou. Zmluva zabezpečuje právnu istotu, obojstrannú akceptáciu študijných povinností a spravidla aj mechanizmus prenosu kreditov po návrate.

Odseky 3 až 7 zavádzajú možnosť prijatia zahraničných študentov na mobilitu vysokou školou pôsobiacou v Slovenskej republike. Za týmto účelom nie je potrebné realizovať prijímacie konanie. Zároveň sa ustanovujú práva a povinnosti týchto študentov počas ich pobytu, ako aj administratívne náležitosti, napríklad vydanie potvrdenia o štúdiu alebo študentského preukazu, pokiaľ ich nemožno zabezpečiť inak. Tento prístup zjednodušuje mobilitu zahraničných študentov a zabezpečuje ich integráciu do akademického prostredia prijímajúcej vysokej školy. Z dôvodu spravodlivosti a efektivity financovania vysokých škôl zo štátneho rozpočtu sa výslovne uvádza, že študenti prijatí na mobilitu sa nezapočítavajú do počtu študentov na účely financovania ani na účely kapacitných limitov pre prijímanie nových uchádzačov do študijných programov.

K § 72

Ustanovenie upravuje právne vzťahy spojené so zápisom na štúdium na vysokej škole, ako aj so zápisom do ďalšej časti štúdia, tým nadväzuje na výsledky prijímacieho konania. Zakotvuje sa princíp, že rozhodnutie o prijatí na štúdium zakladá uchádzačovi právo byť zapísaný, pričom konkrétne podmienky (termín, miesto, spôsob) určuje vysoká škola alebo fakulta.

Odsek 2 upravuje pravidlo, na základe ktorého vysoká škola zapíše študenta do zodpovedajúcej časti štúdia v závislosti od počtu získaných kreditov. Tým sa zohľadňuje možný individuálny študijný progres každého študenta. Úprava nadväzuje na jednotlivé možnosti získavania kreditov a flexibilitu vysokoškolského štúdia zameraného na nadobúdanie potrebných vzdelávacích výstupov. Podrobnosti ponechané na študijný poriadok umožňujú vysokým školám a fakultám zohľadniť špecifiká jednotlivých študijných programov a zabezpečiť postupnosť štúdia.

Odsek 3 zavádza možnosť, aby si študent sám určil študijné povinnosti, ktoré bude plniť v ďalšej časti štúdia. Vlastným výberom skladby predmetov si zostavuje individuálny študijný plán (§ 77 ods. 2), v ktorom zohľadňuje svoje potreby, schopnosti a možnosti. Zároveň sa výslovne umožňuje elektronický zápis, čo reflektuje moderné a efektívne formy akademickej administratívy a podporuje digitalizáciu procesov vo vysokom školstve.

Odsek 4 upravuje zánik práva na zápis, ak uchádzač buď odmietne zápis, alebo na výzvu neodpovie, prípadne ak nepreukáže splnenie podmienok prijatia v prípade podmieneného prijatia. Ide o praktické a nevyhnutné opatrenie na to, aby mohli byť voľné miesta ponúknuté ďalším uchádzačom v poradí a aby sa tak zabezpečila spravodlivosť a plynulosť procesu zápisu a s tým súvisiaceho začiatku štúdia.

Ustanovenie zavádza jasné, systematické a prakticky realizovateľné pravidlá pre zápis na štúdium aj pre prestupy medzi vysokými školami. Posilňuje zodpovednosť študenta za plánovanie štúdia, podporuje elektronickú komunikáciu, zabezpečuje právnu istotu a zároveň umožňuje vysokým školám pružne a efektívne riadiť postupy vo veciach zápisu.

K § 73

Jednoznačne sa určuje začiatok a koniec akademického roka, pričom členenie štúdia, ako aj podrobnosti harmonogramu akademického roka a jeho organizáciu majú v kompetencii samotné vysoké školy. Ustanovenie upravuje aj výnimku z termínov začiatku a konca akademického roka, ktorý reflektuje na požiadavky praxe v kontexte spoločných študijných programov. Spolupracujúce vysoké školy si môžu upraviť začiatok a koniec akademického roka inak upravili trvanie akademického roka individuálne.

K § 74

Rozlišuje dennú a externú formu štúdia ako základné režimy, v ktorých sa študijný program môže realizovať.

Zároveň diferencuje možnosti uskutočňovania jednotlivých vzdelávacích činností. Prezenčná metóda zachováva tradičné osobné vyučovanie, tzn. vyučovanie s priamym fyzickým kontaktom vyučujúceho a študenta. Dištančná metóda nevyžaduje priamy fyzický kontakt, ale využíva dostupné komunikačné prostriedky. Kombinovaná metóda spočíva v primeranej kombinácii priamej a dištančnej metódy.

Dištančné alebo kombinované metódy nie je možné používať, ak by tým bola ohrozená kvalita výučby v študijných programoch, v ktorých nadobudnutie a overenie vedomostí, zručností a kompetencií využitie týchto metód vylučuje. Zároveň sa stanovuje, že rovnaké metódy sa používajú v dennej aj externej forme štúdia. Ak to nie je možné, je potrebné zachovať rovnaké výsledky vzdelávania bez ich ohrozenia využívaním rozdielnych metód vzdelávacích činností.

Upravuje sa, že jednotlivé vzdelávacie činnosti (prednášky, semináre, cvičenia) sú primárne určené študentom zapísaným na predmet. Zároveň sa umožňuje, aby vysoká škola sprístupnila niektoré predmety verejnosti, ak tým nebude narušený proces vzdelávania ani bezpečnosť a zdravie osôb.

K § 75

Ustanovenie reaguje na potrebu systémovej podpory praktického vyučovania, ktoré prispieva k rozvoju odborných zručností a kompetencií študentov. Cieľom je posilniť prepojenie teoretických vedomostí s praktickými zručnosťami a tým zvýšiť pripravenosť absolventov pre trh práce. Subjekty, ktoré môžu realizovať praktické vyučovanie sú vymedzené široko, čo odráža potrebu zapájať súkromný aj verejný sektor do vzdelávacieho procesu a umožňuje flexibilné uzatváranie partnerstiev s praxou. Demonštratívne sa vymenúvajú niektoré z foriem praktického vyučovania. Upravuje sa možnosť, aby študentovi bola za praktické vyučovanie poskytnutá odmena zo strany subjektu, u ktorého praktické vyučovanie prebieha.

K § 76

Ustanovenie špecificky upravuje podmienky a pravidlá praktického vyučovania v rámci učiteľských študijných programov, ktoré si vyžadujú osobitný prístup z hľadiska spolupráce vysokých škôl s praxou, najmä so školami a školskými zariadeniami. Základným princípom je, že praktické vyučovanie budúcich učiteľov sa realizuje v reálnom školskom prostredí – teda v školách a školských zariadeniach – na základe zmluvy o spolupráci medzi vysokou školou a konkrétnou školou. Cieľom je inštitucionalizovať túto spoluprácu a zabezpečiť študentom prístup ku kvalitnej a organizovanej pedagogickej praxi. Ak škola a školské zariadenia zároveň plnia kritériá zverejnené ministerstvom školstva, môžu používať prívlastok „fakultné“. Ide o formu oficiálneho uznania ich statusu ako partnerských inštitúcií pre vzdelávanie budúcich učiteľov.

Určuje sa, že praktickú výučbu vedie tzv. sprevádzajúci zamestnanec školy – ide o skúseného pedagogického alebo odborného zamestnanca, ktorý je zaradený minimálne do kariérového stupňa „samostatný zamestnanec“ a má najmenej päťročnú prax. Cieľom je zabezpečiť, aby budúci učitelia získavali praktické skúsenosti pod vedením kvalifikovaných a skúsených mentorov.

Vysoká škola má povinnosť vytvoriť podmienky na to, aby študent mohol počas štúdia v učiteľskom študijnom programe vykonávať pracovnú činnosť v pozícii pedagogického zamestnanca – kandidáta. Táto nová kategória umožňuje študentom pôsobiť v školách už počas štúdia, čím dochádza k posilneniu praktickej zložky prípravy. Študent je povinný túto skutočnosť na výzvu vierohodne preukázať, inak sa má za to, že činnosť nevykonáva.

K § 77

Vysoké školy majú povinnosť určiť pre každý študijný program tzv. odporúčaný študijný plán, ktorý študentom poskytuje štandardizovaný rámec pre riadne absolvovanie štúdia v stanovenom čase. Tento plán pomáha študentom orientovať sa v obsahu a postupnosti predmetov a zároveň garantuje, že ich štúdium bude zodpovedať požadovaným vzdelávacím výstupom. Osobitný dôraz sa kladie na kompatibilitu s akademickou mobilitou, pričom sa zabezpečuje, že odporúčané obdobie na pobyt v zahraničí je začlenené do štruktúry štúdia – spravidla na jeden alebo dva semestre (trimestre).

Odsek 2 upravuje individuálny študijný plán, ktorý si zostavuje každý študent. Zdôrazňuje sa význam flexibilného prístupu k plánovaniu štúdia, ktorý rešpektuje potreby a možnosti jednotlivých študentov pri zachovaní kvality a požiadaviek študijného programu. Ustanovenie umožňuje študentovi zostaviť si vlastný študijný plán prostredníctvom zápisu predmetov, podporuje jeho aktívnu účasť na riadení vlastného štúdia a rozvoj samostatnosti. Pri zostavovaní individuálneho študijného plánu má študent povinnosť zachovať len postupnosť podmienujúcich predmetov zabezpečuje pedagogickú logiku a primeranú prípravu študenta na nadväzujúce študijné bloky. Vysoká škola je povinná takto zostavený individuálny študijný plán akceptovať, pokiaľ je v súlade s výstupmi študijného programu.

K § 78

Podrobnejšie sa upravuje kreditový systém štúdia. Zavedenie a používanie kreditového systému predstavuje základný princíp organizácie všetkých stupňov a foriem vysokoškolského štúdia. Kreditový systém umožňuje transparentné, objektívne a merateľné hodnotenie študijných výsledkov a zároveň podporuje flexibilitu študijného procesu.

Ustanovenie reflektuje aktuálne medzinárodné štandardy vo vysokoškolskom vzdelávaní, kde kreditový systém slúži na hodnotenie študentovej záťaže a výkonnosti na základe dosiahnutia konkrétnych vzdelávacích výstupov. Kredity sú udeľované za úspešné absolvovanie predmetov, vrátane výberových, za prenesené kredity v rámci mobility a za uznanie predchádzajúcich študijných výsledkov.

Štandardná záťaž vyjadrená počtom 60 kreditov za akademický rok ustanovuje základný rámec na vyjadrenie dosiahnutia primeraných výsledkov za jeden akademický rok. Ide o rámec, od ktorého sa možno v osobitných prípadoch odchyliť, a to, ak ide o 5 ročný doktorandský študijný program v externej forme štúdia, štandardná záťaž študenta je najviac 48 kreditov za akademický rok..

K § 79

Upravuje pravidlá týkajúce sa zápisu a hodnotenia predmetov v rámci štúdia na vysokej škole, vrátane podmienok opakovaného zápisu a následkov neúspešného absolvovania predmetov z hľadiska druhu predmetu. Pri hodnotení študijných výsledkov študenta stanovenými formami sa používa spojka „alebo“, nakoľko podľa prílohy č. 1 Legislatívnych pravidiel vlády bodu 5.2., ak ide o právne následky alebo právne podmienky, ktoré sa majú splňať alternatívne alebo aj kumulatívne (nie je vylúčené), používa sa spojka „alebo“. Čiarka sa používa výlučne podľa bodu 5.3. Legislatívnych pravidiel vlády pri výpočte, ktorý nie je výpočtom právnych následkov alebo podmienok. To znamená, že hodnotenie študijných výsledkov študenta sa uskutočňuje najmä priebežnou kontrolou alebo skúškou, resp. priebežnou kontrolou a aj skúškou. Tento výpočet spôsobov hodnotenia je v zákone uvedený demonštratívne

K § 80

Podstatou kreditovej mobility je prenos kreditov získaných počas akademickej mobility študentom, vrátane prípadov zahraničnej študijnej stáže. Vysielajúca vysoká škola na základe oficiálneho výpisu výsledkov štúdia uzná študentovi kredity rovnocenné s počtom kreditov získaných na prijímajúcej vysokej škole, čím sa zabezpečuje ich plná akceptácia a právna istota pre študenta.

Ustanovenie zároveň zavádza mechanizmus uznávania predmetov absolvovaných na prijímajúcej vysokej škole ako náhrady za príslušné predmety zo študijného programu vysielajúcej školy. Ak predmet bol uvedený v zmluve o štúdiu (learning agreement), jeho uznanie je automatické. V prípade, že predmet nebol pôvodne súčasťou zmluvy, umožňuje sa uznanie na základe písomnej žiadosti študenta a rozhodnutia osoby zodpovednej za študijný program, čo zachováva určitú mieru flexibility a individualizácie.

K § 81

Právna úprava implementuje štandardy Európskeho systému na prenos a zhromažďovanie kreditov (ECTS).

Ustanovenie umožňuje študentovi, na jeho žiadosť, uznať kredity získané nielen absolvovaním predmetov na iných vysokých školách alebo v rámci opätovného zápisu do študijného programu, ale aj prostredníctvom iných vzdelávacích foriem, ako sú časti vyššieho odborného vzdelávania, krátke študijné programy, mikroosvedčenia alebo neformálne a informálne vzdelávanie. Tým sa rozširujú možnosti uznávania relevantných vedomostí a zručností, čo zodpovedá moderným trendom celoživotného učenia sa a dosahovaniu potrebných vzdelávacích výstupov. Uznávanie kreditov za iné formy vzdelávania (tzv. recognition of prior learning) vychádza z ECTS manuálu, čo je základný dokument pre implementáciu kreditového

systému štúdia. Zavedenie kreditového systému, resp. riadna implementácia ECTS systému patrí medzi základné záväzky bolonského procesu. Uznávanie kreditov má byť postavené na vzdelávacích výstupoch, teda na vedomostiach a zručnostiach študujúcich. ECTS manuál obsahuje kapitolu o uznávaní predchádzajúceho vzdelania, kde je uvedené: „Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by mali mať kompetencie udeliť kredity za výsledky vzdelávania získané mimo formálneho vzdelávacieho kontextu prostredníctvom pracovných skúseností, dobrovoľníckej práce, riadeného alebo samostatného štúdia za predpokladu, že tieto výsledky vzdelávania zodpovedajú požiadavkám ich kvalifikácie alebo vzdelávacích zložiek.“

Zákonná úprava dáva vysokým školám možnosť uznávať kredity, nie povinnosť, pričom uznané kredity musia byť v súlade so vzdelávacími výstupmi študijného programu. Zároveň predkladaná úprava neruší iné právne predpisy regulujúce vzdelávanie v špecifických študijných programoch. Cieľom je, aby študujúci získal všetky vedomosti a zručnosti pričom ich môže získať aj inak než v príslušnom študijnom programe, ak to nie je v rozpore s osobitným právnym predpisom.

Súčasne sú zavedené jasné limity pre maximálny počet kreditov, ktoré je možné z týchto alternatívnych foriem vzdelávania uznať, aby sa zabezpečila vyváženosť medzi flexibilitou a zachovaním kvality štúdia v rámci príslušného študijného programu. Napríklad uznávanie kreditov z vyššieho odborného vzdelávania je limitované na 60 % štandardnej záťaže pre prvý stupeň a 30 % pre študijné programy spájajúce prvý a druhý stupeň. Podobne uznávanie kreditov z mikroosvedčení a neformálneho vzdelávania je limitované celkovo do 30 % alebo 15 % v prípade spojených programov. Celkové uznávanie kreditov z týchto zdrojov pritom nemôže prekročiť 60 % štandardnej záťaže (30% v študijných programoch spájajúcich prvý a druhý stupeň).

Ustanovenie tiež stanovuje časový limit na uznanie kreditov - desať rokov od úspešného absolvovania vzdelávania, čo reflektuje potrebu zabezpečiť aktuálnosť a relevantnosť nadobudnutých vedomostí. Vysoká škola však môže tento limit v študijnom poriadku sprísniť.

Pri uznávaní kreditov ako náhrady za povinné a povinne voliteľné predmety sa požaduje súlad vzdelávacích výstupov získaných z iných foriem vzdelávania s výstupmi príslušných povinných alebo povinne voliteľných predmetov študijného programu, v záujme zachovania kvalitatívnej integrity vzdelávacieho procesu.

Uznávaním kreditov musia zostať zachované štandardy, úroveň a kvalita vysokoškolského vzdelávania. Rovnako musia byť zachované požiadavky na prípravu na regulované povolania vyplývajúce z národnej, európskej a medzinárodnej legislatívy.

K § 82

Nová právna úprava vytvára priestor pre väčšiu flexibilitu vo forme súčasného konceptu záverečných prác, reaguje tým na aktuálne požiadavky moderného vzdelávania a rozmach nástrojov umelej inteligencie. Záverečné práce sa neviažu len na tradičný textový formát, ale sú prípustné a žiaduce aj iné formy zamerané napríklad na aplikáciu relevantných poznatkov v praxi (napr. súbor chorobopisov pacienta; právna analýza k riešeniu komplexného právneho problému, stavebný projekt a pod.).

V tomto smere sa otvárajú možnosti pre vysoké školy, aby samostatne rozhodovali o forme záverečných prác s ohľadom na príslušný študijný program a jeho vzdelávacie výstupy. Tento prístup má za cieľ poskytnúť študentom možnosť preukázať schopnosť riešiť konkrétne

problémy, efektívne aplikovať teoretické vedomosti v reálnych podmienkach a svoje výsledky ucelene spracovať, čím sa zároveň zvyšuje relevancia a praktická hodnota záverečných.

Ustanovenie tiež zabezpečuje, že školiteľ záverečnej práce musí mať vysokoškolské vzdelanie aspoň o jeden stupeň vyššie, než je stupeň štúdia, ktorého sa práca týka. Zároveň sa ustanovuje výnimka pre prípad, keď školiteľom môže byť odborník z praxe pre podporu prepojenia akademického a profesijného prostredia.

K § 83

Zavádza sa možnosť alternatívy medzi záverečnou prácou a záverečnou stážou ako súčasťami študijného programu. Vysoká škola zabezpečí, že absolvovaním záverečnej stáže alebo spracovaním záverečnej práce študent nadobúda rovnaké vzdelávacie výstupy.

Vysoká škola je povinná jasne definovať náležitosti a požiadavky záverečnej stáže tak, aby táto aktivita umožnila študentovi preukázať schopnosť aplikovať získané vedomosti, zručnosti a kompetencie v pracovnom prostredí. Tento prístup posilňuje prepojenie akademického vzdelávania s potrebami trhu práce a zároveň podporuje rozvoj praktických kompetencií nevyhnutných pre výkon povolania.

Ďalším významným aspektom je aktívna spolupráca vysokej školy s relevantnými subjektami - podnikateľmi, organizáciami alebo inými subjektmi, ktoré môžu poskytovať príležitosti na vykonávanie záverečnej stáže. Takáto spolupráca umožňuje študentom získať cenné skúsenosti a zároveň podporuje budovanie sietí medzi akademickou a pracovnou sférou.

Ustanovenie o dohľade konzultanta, ktorým je vysokoškolský učiteľ, zabezpečuje odborné vedenie študenta počas stáže, monitorovanie jej priebehu a kvality. Podmienka predchádzajúceho súhlasu vysokej školy s miestom stáže a osobou zodpovednou za jej vykonávanie zaručuje kvalitu a relevantnosť stáže, ako aj dodržiavanie stanovených štandardov a požiadaviek.

Povinnosť študenta vypracovať záznam zo záverečnej stáže, doplnený posudkami konzultanta a zodpovednej osoby z prijímajúceho subjektu, vytvára transparentný a hodnotiaci mechanizmus, ktorý dokumentuje priebeh stáže, vykonané činnosti a úspešnosť študenta pri uplatnení vedomostí a zručností. Osoba z prijímajúceho subjektu zároveň vo svojom posudku aj potvrdí činnosti vykonávané študentom počas stáže.

K § 84

Ustanovenie zabezpečuje, že každý študijný program musí obsahovať aspoň jednu štátnu skúšku, čím sa garantuje, že štúdium má štandardizované ukončenie s cieľom overiť dosiahnutie stanovených výstupov vzdelávania. Zároveň sa upravuje zloženie štátnicových komisií.

K § 85

Zákon umožňuje študentom prerušiť štúdium študijného programu. Vysoká škola určí vo svojom študijnom poriadku podmienky, ako aj čas prerušenia. Významná je skutočnosť, že počas prerušenia štúdia nie je osoba študentom vysokej školy so všetkými právnymi dôsledkami a že po skončení času prerušenia štúdia sa osoba stáva opäť študentom vysokej školy.

K § 86

Konkretizuje sa deň riadneho skončenia štúdia, ako deň vykonania poslednej štátnej skúšky. Maximálne prípustné predĺženie štúdia o dva roky pri dennej forme a tri roky pri externej

forme poskytuje študentom primeraný časový rámec na dokončenie štúdia v prípade objektívnych ťažkostí bez zníženia požiadaviek na kvalitu a rozsah štúdia.

K § 87

Zákon upravuje iné spôsoby skončenia štúdia. Vzhľadom na právne dôsledky skončenia štúdia je presne stanovený deň skončenia štúdia pre jednotlivé prípady.

K § 88

Upravuje evidenciu priebehu štúdia študenta prostredníctvom dokladov o štúdiu. Možnosť elektronickej formy vedenia všetkých dokladov zohľadňuje moderné digitálne štandardy. Z právnej úpravy sa vypúšťa výkaz o štúdiu (index) ako reakcia na podnety z aplikačnej praxe, ktorá ho považuje za obsolétny.

Zovšeobecňuje sa záznamník praxe ako jeden z dokladov o štúdiu. Slúži ako oficiálny doklad o absolvovaní praktického vyučovania. Umožňuje evidovať činnosti vykonávané študentom v reálnom pracovnom prostredí. Povinnosť viesť záznamník v chronologickom poradí a potvrdenie každého záznamu určeným vysokoškolským učiteľom napomáha budovaniu zodpovednosti študenta za vlastný rozvoj a umožňuje priebežné sledovanie progresu. Podporuje integráciu praktickej časti štúdia do akademického hodnotenia, zabezpečuje overiteľnosť výkonu praxe a vytvára predpoklady pre férové a objektívne uznávanie praktickej prípravy ako plnohodnotnej súčasť vysokoškolského vzdelávania.

K § 89

Definuje základné verejné listiny, ktorými sa preukazuje úspešné absolvovanie štúdia a ktoré majú význam nielen na území Slovenskej republiky, ale aj pri akademickej a pracovnej mobilite v zahraničí. Zákonná úprava oproti pôvodnému zákonu upúšťa od vysvedčenia o štátnej skúške, vzhľadom na to, že štátna skúška je predmetom evidovaným v dodatku k diplomu. Odstraňuje sa tým administratívna záťaž, ktorá bola spojená s vydávaním dokladu s rovnakým obsahom.

K § 90

Definuje moment nadobudnutia a zániku statusu študenta na vysokej škole, čo je kľúčové pre vznik a uplatňovanie práv a povinností vyplývajúcich zo štúdia.

K § 91

Katalogizuje základné práva študenta.

K § 92

Zdôrazňuje sa význam združovania študentov. Študentské komunity pri vysokých školách vytvárajú priestor pre osobný a profesionálny rozvoj študentov, zlepšujú sociálne zručnosti, vytvárajú inkluzívne prostredie, zvyšujú akademickú angažovanosť a pod. Spoločné aktivity študentov zároveň podporujú ich spoločenský život a vytvárajú pozitívnu klímu vysokoškolského prostredia. Vysoké školy môžu podporovať vytváranie študentských združení priamo na fakulte alebo na univerzite, pričom študenti nie sú povinní zakladať formálne združenia (občianske združenia alebo neziskové organizácie).

Druhý odsek ukladá vysokej škole podľa jej možností podporovať vznik a činnosť študentských organizácií, či už materiálne, finančne, personálne alebo inak. Odsek 3 umožňuje bonifikovať aktivity študentských organizácií prostredníctvom uznávania kreditov, započítania do podmienok absolvovania predmetov alebo pri poskytovaní ďalšej podpory študentom. Takáto

integrácia podporuje prepojenie mimoškolských aktivít s akademickým štúdiom a motivuje študentov k aktívnej participácii.

Odsek 4 špecifikuje osobitnú podporu športových a kultúrnych aktivít, vrátane športových klubov, umeleckých súborov a pastoračných centier, pričom príspevky na tieto činnosti sú hradené zo štátnych prostriedkov určených na sociálnu podporu študentov.

Odsek 5 zabezpečuje, že činnosť študentských organizácií musí byť v súlade s platnými právnymi a vnútornými predpismi, ako aj akademickými a etickými princípmi. V prípade porušenia týchto pravidiel má vysoká škola právo zasiahnuť a prípadne odmietnuť spoluprácu s touto organizáciou, obmedziť alebo zakázať jej činnosť, čím sa zabezpečuje zodpovedné a korektné fungovanie študentských skupín na akademickej pôde.

K § 93

Upravuje rozsah základných povinností študenta vysokej školy tak, aby bolo možné vymedziť rámec jeho zodpovednosti pri plnení študijných úloh, rešpektovaní akademického prostredia a zabezpečení spravodlivých, transparentných a udržateľných vzťahov medzi študentom a vysokou školou.

Zavádza sa povinnosť dodržiavať zásady akademickej integrity, ktorá je zásadná pre udržanie dôveryhodnosti vysokého školstva a pre etickú výchovu absolventov.

Písm. d) je reakciou na rýchly rozvoj umelej inteligencie. Povinnosť študenta pravdivo deklarovať použitie AI nástrojov pri tvorbe výstupov má posilniť transparentnosť, overiteľnosť a dôveryhodnosť akademických prác, najmä záverečných prác.

K § 94

Úprava disciplinárneho priestupku podľa doterajších predpisov zostáva zachovaná. Definuje sa disciplinárny priestupok, disciplinárne opatrenia, ktoré možno študentovi za spáchanie disciplinárneho priestupku uložiť, či premlčacia lehota.

Dopĺňa sa explicitná možnosť vylúčiť študenta za správanie ohrozujúce bezpečnosť, život a zdravie iných osôb. Zdôrazňuje sa tým nulová tolerancia voči násiliu, šikane, vyhrážkam alebo iným formám extrémneho správania. Rovnako sa posudzuje iné závažné porušenie disciplinárneho poriadku.

Rámcovo sa upravuje proces disciplinárneho konania a náležitosti rozhodnutia, bližšie podmienky si upraví vysoká škola alebo fakulta v disciplinárnom poriadku.

K § 95

Upravuje sa spôsob doručovania a prijímania písomností medzi vysokou školou a študentmi, uchádzačmi a osobami s prerušeným štúdiom v konaniach, ktoré sa týkajú ich práv a povinností v súvislosti so štúdiom. Cieľom úpravy je zjednodušiť, zracionalizovať a digitalizovať komunikáciu v akademickom prostredí, pričom sa zohľadňujú moderné technológie a spôsob komunikácie, ktorý je štandardom v súčasnej spoločnosti. Prispieva sa tým k efektívnejšiemu a ekologickejšiemu fungovaniu vysokých škôl. Zároveň sa dbá na dodržanie právnych istôt adresátov a jedinečnej individuálnej autentifikácie prostredníctvom elektronických informačných systémov vysokej školy.

Odsek 1 vymedzuje všeobecný rámec spôsobov doručovania písomností: osobne, prostredníctvom poštových služieb alebo elektronickými prostriedkami.

Odsek 2 zavádza možnosť doručovania prostredníctvom elektronického informačného systému vysokej školy. Ustanovenie jasne definuje okamih doručenia – buď prihlásením sa do systému, alebo uplynutím 10-dňovej lehoty od sprístupnenia, čím sa zabezpečuje právna istota aj v prípade pasivity adresáta. Tento mechanizmus je obdobný fikcii doručenia známej z iných právnych predpisov.

Odsek 3 vytvára sa pravidlo, že ak vysoká škola využíva doručovanie cez svoj informačný systém, nemá povinnosť použiť iný spôsob doručovania. Predchádza sa tak duplicita a neefektívnemu zaťaženiu administratívy.

Odsek 4 upravuje prijímanie písomností od študentov v elektronickej forme, čím sa zrovnoprávňuje elektronická a listinná komunikácia. Uznáva sa ako oficiálny komunikačný kanál buď školský informačný systém, alebo študentovi pridelená e-mailová adresa.

K § 96

Účelom školného v jednotlivých prípadoch je podieľanie sa študenta na krytí nákladov vzdelávacieho procesu, pričom základ pre určenie školného zostáva zachovaný podľa doterajších predpisov, a to výške 10 % z priemernej sumy pripadajúcej na jedného študenta denného štúdia z celkových bežných výdavkov poskytnutých vysokým školám zo štátneho rozpočtu v predchádzajúcom kalendárnom roku.

Nový zákon zjednodušuje určenie maximálnych limitov pre jednotlivé druhy školného a tým aj proces určovania výšky školného na vysokých školách. Limity školného v externej forme štúdia sa určujú ako násobok základu na určenie školného, pričom už nebude potrebné zložité prepočítavania cez koeficienty a počty kreditov, ktoré nemalo reálne opodstatnenie. Rovnako tak prax ukázala, že vysoké školy v skutočnosti určujú školné hlboko pod limitmi stanovenými zo strany štátu, takže tieto zákonné obmedzenia majú najmä preventívny význam. Obmedzenie ročného školného sa nevzťahuje na štúdium v cudzom jazyku, v rámci ktorého je výška ponechaná na autonómii vysokej školy.

Dôvody pre určenie školného zostávajú zachované, rovnako ako aj ďalšie podmienky.

Pri prekročení štandardnej dĺžky štúdia rovnako zostáva zachovaný pomerný výpočet školného na základe počtu zapísaných kreditov, ale len v prípade v poradí prvého štúdia. Táto úprava sa má totiž týkať len študentov, ktorí prekračujú štúdium napríklad z dôvodu neabsolvovanej poslednej štátnej skúšky, pričom nemusí platiť školné v plnej výške za celý rok, ale len vo výške v závislosti od kreditovej záťaže neabsolvovaného predmetu. V prípade druhého alebo ďalšieho štúdia (ak už napríklad študent jednu vysokú školu má absolvovanú) by takáto úprava mienala zamýšľaný účel.

K § 97

Upravujú sa prípady, v ktorých verejné a štátne vysoké školy môžu požadovať poplatky súvisiace so štúdiom, pričom reflektuje potrebu pokrytia konkrétnych administratívnych a materiálnych nákladov.

K § 98

Špecifikujú sa spoločné ustanovenie k školnému a poplatkom, napr. lehota na ich zverejnenie zo strany vysokej školy. Podrobnejšia úprava je v súlade s autonómiou vysokých škôl ponechaná na ich vlastnú úpravu vo vnútorných predpisoch.

K § 99

Upravuje osobitné postavenie súkromných vysokých škôl pri určovaní školného a poplatkov spojených so štúdiom.

K § 100

Ustanovenie umožňuje vysokým školám požadovať poplatok za habilitačné a inauguračné konania, ktorých cieľom je získanie titulov docent a profesor. Zámerom je zabezpečiť finančné krytie nákladov spojených s odborným a administratívnym priebehom týchto konaní. Poplatok sa nevzťahuje na uchádzačov, ktorí sú zamestnancami vysokej školy na ustanovený týždenný pracovný čas, čím sa rešpektuje ich interný prínos a status. Výšku poplatku určuje vysoká škola vo svojom vnútornom predpise, pričom musí byť odvodená od skutočných nákladov.

K § 101

Cieľom úpravy je chrániť hodnotu a dôveryhodnosť akademických výstupov, zabezpečiť férové podmienky pre všetkých účastníkov a predchádzať neoprávnenému získaniu akademických titulov. Do výpočtu možných využívaných nástrojov sa dopĺňajú výstupy umelej inteligencie, čo reflektuje súčasnú prax a všeobecne dostupný nástroj. Zákon výslovne umožňuje využívanie týchto nástrojov za predpokladu dodržania pravidiel školy a správneho označenia pôvodu. Tento prístup nezakazuje technológie, ale vyžaduje transparentnosť a rešpektovanie autorských zásad, tým vyvažuje potrebu prevencie a sankcionovania neetického konania s rešpektovaním legitímneho využívania dostupných informačných a technologických prostriedkov v tvorivej a výskumnej činnosti.

K § 102

Ustanovenie vytvára právny rámec na postihovanie osôb, ktoré sa aktívne podieľajú na vytváraní alebo sprostredkovaní záverečných, rigorózných alebo habilitačných prác pre iných, a tým umožňujú alebo podporujú akademický podvod. Cieľom je zasiahnuť proti komerčnému aj nekomerčnému poskytovaniu služieb, ktoré znižujú akademickú integritu a dôveryhodnosť vysokoškolského vzdelávania.

Úprava rozlišuje medzi zodpovednosťou právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktoré sa dopúšťajú správneho deliktu, a fyzických osôb, ktoré sa dopúšťajú priestupku, pričom zodpovednosť vzniká bez ohľadu na to, či sa konanie skončí reálnym akademickým podvodom. Tým sa eliminuje priestor na obchádzanie právnej úpravy tvrdením, že výsledná práca nebola použitá alebo odovzdaná.

Právna úprava zároveň stanovuje účasť na akademickom podvode ako závažné porušenie pracovnej disciplíny a povinností študenta, čím sa umožňuje prijatie vnútorných disciplinárnych a pracovnoprávných opatrení voči zamestnancom a študentom zapojeným do takéhoto konania. Sankčný rámec s pokutami do 50 000 eur, resp. pri opakovanom delikte až do 100 000 eur, má odstrašujúci účinok a umožňuje správnejmu orgánu zohľadniť závažnosť, trvanie a následky konania, ako aj recidívu a porušenie viacerých povinností súčasne.

Zavedené sú aj jasné premlčacie lehoty pre uloženie sankcií a určenie príslušnosti ministerstva školstva na pojednávanie týchto konaní. Tým sa zabezpečuje efektívne, jednotné a odborné

uplatňovanie zákona, ako aj posilnenie dôvery verejnosti v spravodlivé a transparentné fungovanie vysokoškolského vzdelávania. V podstatnej miere sa zachováva súčasná právna úprava.

K § 103

Upravuje sa odoberanie akademických titulov, vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov, ako aj na vyhlásenie neplatnosti štátnej skúšky, rigorózneho skúšky alebo ich súčastí v prípadoch, keď boli získané v rozpore so zákonom, akademickou etikou alebo zásadami ochrany duševného vlastníctva. Cieľom je chrániť integritu a dôveryhodnosť akademických kvalifikácií a zabrániť tomu, aby si nepoctivo získané tituly a osvedčenia uchovali právnu účinnosť.

Osobitným opatrením je ustanovenie, že poplatky spojené so štúdiom alebo konaniami sa v takýchto prípadoch nevracajú, čím sa predchádza neoprávneným finančným nárokom zo strany osôb, ktoré porušili zákon. Zároveň sa zavádza evidencia právoplatných rozhodnutí s možnosťou sprístupnenia údajov pre orgány verejnej moci pri obsadzovaní verejných funkcií, čo posilňuje transparentnosť a verejnú kontrolu.

K § 104

Ustanovenie podrobne upravuje procesné a vecné pravidlá rozhodovania vo veciach podľa § 103, a to najmä určenie vecnej a miestnej príslušnosti, postup pri vylúčení rektora pre zaujatosť, okruh účastníkov konania a spôsoby jeho začatia. Cieľom je zabezpečiť, aby rozhodnutia o neplatnosti skúšok, odňatí vedecko-pedagogických alebo umelecko-pedagogických titulov a o návrhu na odvolanie profesora boli prijímané kompetentným a nestranným orgánom, a to aj v prípade, že pôvodná vysoká škola už neexistuje alebo bola organizačne zmenená.

Úprava zavádza systémové záruky nestrannosti rozhodovania, vrátane možnosti účastníkov namietat' zaujatosť rektora a určenia náhradného rozhodujúceho prorektora. Zároveň sa vymedzujú legitímne dôvody na začatie konania – od vlastného podnetu rektora, návrhov vnútorných orgánov vysokej školy, ministerstva školstva či iných rozhodnutí alebo vzdania sa titulu, až po prípad, keď predchádzajúce konanie o neplatnosti skúšky alebo odňatí titulu má vplyv na následné štúdium alebo konanie.

Dôležitou súčasťou procesnej úpravy je ustanovenie odbornej komisie, ktorá poskytuje rektorovi stanovisko k odňatiu titulu, pričom sa zabezpečuje odborné, právne a študentské zastúpenie v jej zložení. Na zabezpečenie dvojstupňovosti konania sa zriaďuje odvolacia komisia so zastúpením akademických samosprávnych orgánov, študentov a ministerstva školstva, pričom sa stanovujú pravidlá jej fungovania, nezlučiteľnosť členstva a možnosť pripojenia odlišného stanoviska.

Upravuje sa aj zachovanie právnych účinkov úkonov, ktoré dotknutá osoba urobila pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, čím sa predchádza právnej neistote a narušeniu nadobudnutých práv tretích osôb. Osobitné ustanovenie zabezpečuje prispôbenie pôsobnosti a postupu v prípade štátnych vysokých škôl, kde úlohy ministerstva školstva vykonáva príslušné rezortné ministerstvo.

Takto koncipovaný proces vytvára vyvážený rámec, ktorý kombinuje ochranu verejného záujmu na zachovaní akademickej integrity so zárukami spravodlivého, transparentného a odborne podloženého rozhodovania.

K § 105

Upravuje dobrovoľné, jednostranné, neodvolateľné rozhodnutie fyzickej osoby vzdať sa svojho titulu. V podstatnej miere sa zachováva súčasná právna úprava.

K § 106

Nadväzuje na rozhodnutia o odňatí alebo vzdaní sa titulu a ustanovuje povinnosť fyzickej osoby vrátiť príslušné doklady. Cieľom je predísť zneužitiu neplatných dokladov a zabezpečiť fyzickú kontrolu nad zneplatnenými dokumentmi. V podstatnej miere sa zachováva súčasná právna úprava.

K § 107

Upravuje sa samostatný priestupok pre osoby, ktoré odmietnu vrátiť doklady, čím dochádza k vedomému mareniu výkonu verejnej moci, ohrozeniu dôveryhodnosti vysokoškolských inštitúcií. V podstatnej miere sa zachováva súčasná právna úprava.

K § 108

Sociálna podpora sa študentom poskytuje priamou a nepriamou formou. Priamou formou sociálnej podpory sú štipendiá. Systém sociálnej podpory má za cieľ umožniť vysokoškolské štúdium aj študentom, ktorí majú slabšie sociálne pomery. Zároveň napríklad aj ekonomicky stimulovať študentov na dosiahnutie čo najlepších študijných výsledkov.

Nepriamou formou sociálnej podpory sú najmä možnosti stravovania a ubytovania s poskytnutím príspevku na náklady na stravovanie a ubytovanie a finančná a organizačná podpora športových a kultúrnych činností.

Do systému sociálnej podpory patrí aj poskytovanie zvýhodnených pôžičiek študentom.

Vysoká škola určí pravidlá, ktoré sú rozhodujúce pri poskytovaní služieb systému sociálnej podpory. Zohľadní v nich najmä prospech a sociálnu situáciu študenta. Zneužitie alebo neoprávnené využívanie systému sociálnej podpory posudzuje vysoká škola ako disciplinárny priestupok.

K § 109 až 116

Štipendiá poskytované ministerstvom školstva rozširujú možnosti štátnej podpory na študentov na území Slovenskej republiky aj v zahraničí (pri splnení rankingových kritérií), študentov so špecifickými potrebami alebo mimoriadnymi výsledkami zo stredných škôl, príjemcov štipendií na základe medzištátnych alebo medzinárodných dohôd pri delegovaní štipendijnej agendy na vysoké školy či iné subjekty, čím sa zvyšuje flexibilita systému.

Vysoká škola poskytuje štipendiá zo štátneho rozpočtu aj z vlastných zdrojov. Cieľom poskytovania štipendií je pomoc študentom nachádzajúcim sa v nepriaznivej ekonomickej situácii, ale aj ocenenie a podpora významných výsledkov a aktivít v oblasti vzdelávania, výskumnej alebo umeleckej činnosti a reprezentácie vysokej školy na poli kultúry a športu.

Zákon upravuje právny nárok na sociálne štipendium pre študentov v ťažkej sociálnej situácii. Upravuje sa rozsah oprávnených osôb (aj osoby s azylom, doplnkovou ochranou), vylučujúce podmienky, napr. prekročenie štandardnej dĺžky štúdia, externé štúdium, právomoci rektora a spracúvanie údajov pre účely rozhodovania. Zabezpečuje sa tak transparentnosť a adresnosť poskytovania pomoci.

Motivačné štipendia vytvárajú nástroj pozitívneho stimulu pre študentov, ktorí dosahujú výnimočné výsledky, a to v štúdiu, vede, výskume, športe alebo vo vybraných študijných odboroch, ktoré sú prioritou trhu práce.

Tehotenské štipendium reaguje na potreby tehotných študentiek, ktoré nemajú nárok na tehotenské. Upravuje sa právny nárok na štipendium vo výške 200 eur mesačne, administratívne jednoduchý režim priznania (na základe lekárskeho potvrdenia), možnosť poberania štipendia aj počas prerušenia štúdia z dôvodu tehotenstva, vymedzenie okolností zániku nároku a dôraz na ochranu pred duplicitným čerpaním.

Zákon garantuje doktorandom v dennej forme nárok na štipendium. Výška je viazaná na platovú triedu učiteľov vysokých škôl pred a po dizertačnej skúške, čo motivuje k progresu v štúdiu. Zároveň sa zdôrazňuje, že doktorandské štipendium sa poskytuje len počas trvania štandardnej dĺžky štúdia. Po jej prekročení už študentovi doktorandské štipendium nepatrí, bez ohľadu na to, či k jej prekročeniu došlo na jednej vysokej škole alebo viacerých.

Vysoká škola v rámci svojich možností priznáva študentom štipendia z vlastných zdrojov najmä za vynikajúce plnenie študijných povinností, dosiahnutie vynikajúceho výsledku v oblasti štúdia, výskumu, vývoja alebo umeleckej činnosti alebo ako jednorazovú alebo pravidelnú sociálnu podporu.

Ustanovenie § 116 zavádza rámec pre poskytovanie podnikového štipendia na základe zmluvy medzi vysokou školou a podnikateľom. Cieľom je motivovať študentov k štúdiu vybraných odborov, výberu záverečných prác a absolvovaniu praxe u konkrétneho podnikateľa. Súčasťou štipendijného programu môže byť aj prax u podnikateľa, pričom hodinová záťaž praxe u podnikateľa nemusí zodpovedať požadovanej hodinovej záťaži praxe v študijnom programe, ktorý študent študuje. Môže byť nižšia ale aj vyššia. Podnikové štipendium je nenárokovateľné, môže byť podmienené dohodou študenta a podnikateľa o budúcom pracovnom vzťahu. Vysoká škola zabezpečuje administratívne vyhodnotenie a evidenciu, nezodpovedá však za plnenie záväzkov podnikateľa. Opatrenie podporuje spoluprácu medzi akademickou sférou a praxou a umožňuje personalizovanú podporu študentov v študijných programoch, o ktoré má podnikateľský sektor záujem. Upravuje aj zdieľanie osobných údajov nevyhnutných na posúdenie a evidenciu štipendia.

K § 117 až 121

Vysoká škola podľa svojich možností zabezpečí študentom možnosť stravovania a možnosť ubytovania. Stravovacie a ubytovacie zariadenia sú súčasťou vysokej školy. Vysoká škola však môže zabezpečovať študentom ubytovanie a stravovanie aj dodávateľsky, na základe zmluvy s inou právnickou osobou.

Podporou tehotných študentiek a študentov starajúcich sa o dieťa sa zabezpečuje rovnaká šanca na dokončenie štúdia. Vytvárajú sa flexibilnejšie podmienky (individuálny študijný plán, prerušenie štúdia). Vymedzenie pojmu „študent, ktorý sa trvale stará o dieťa“ reflektuje aj prípady striedavej starostlivosti či náhradnej starostlivosti.

Ustanovenie § 119 upravuje povinnosť vysokých škôl zabezpečiť prístupné a inkluzívne akademické prostredie pre študentov a uchádzačov so špecifickými potrebami. Uvádza sa výpočet kategórií špecifických potrieb (napr. zmyslové postihnutie, chronické ochorenia, poruchy učenia) a podmienky posudzovania ich rozsahu.

Študentom vzniká nárok na podporné služby, ako sú individuálne výučbové prístupy, špeciálne pomôcky alebo osobitné podmienky na vykonávanie študijných povinností bez znižovania požiadaviek na študijný výkon. Pre tieto účely fungujú na vysokých školách špeciálne pedagogické pracoviská a koordinátori pre študentov so špecifickými potrebami, ktorí zabezpečujú hodnotenie potrieb, poradenstvo a koordináciu podpory. Cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí a systémovú podporu študentov so zdravotným alebo iným znevýhodnením.

Ustanovenie § 120 reaguje na rastúcu potrebu podporných služieb pre študentov v rôznych oblastiach. Zdôrazňuje sa význam podpory duševného zdravia a kariérneho rozvoja študentov. Vysoká škola má povinnosť poskytovať bezplatné poradenstvo študentom, pri rozšírenom zábere poradenstva – psychologické, kariérne, poradenské služby v oblasti efektívneho učenia sa. Vymedzuje sa úloha koordinátora pre akademickú mobilitu, čo posilňuje internacionalizáciu a prístup k zahraničnému vzdelaniu. Vytvára sa priestor na realizáciu tzv. „buddy systému“, v rámci ktorého sa pre neplnoletých študentov a pre študentov najmä prvého ročníka poskytujú podporné služby mentoringu a tútorstva od študentov vyšších ročníkov. Vysoká škola môže tieto služby študentov vyšších ročníkov zohľadniť pri získavaní kreditov.

Zákon vymedzuje možnosť poskytovania pôžičiek z Fondu na podporu vzdelávania (s dotovaným úrokom a odloženým splácaním), možnosť poskytovať pôžičky aj z vnútorných fondov vysokých škôl. Tým sa reaguje na potrebu flexibilných foriem financovania štúdia, najmä pri študentoch zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo študentoch v komplikovaných životných situáciách.

Ustanovenia posilňujú sociálny rozmer vysokého školstva a zavádzajú systémové mechanizmy na elimináciu nerovností, predchádzanie predčasnému ukončeniu štúdia, zvýšenie inklúzie študentov so špecifickými potrebami, a vytváranie komplexného prostredia podpory v súlade s modernými trendmi akademického prostredia a princípmi rovnosti príležitostí.

K § 122

Vymedzuje pôsobnosť vlády Slovenskej republiky ako orgánu, ktorý prerokúva strategické dokumenty a výročné správy v oblasti vysokého školstva. Umožňuje vláde ovplyvňovať dlhodobé smerovanie vysokoškolského systému. Ostatné úlohy vlády v oblasti vysokého školstva sú upravené naprieč zákonom (napr. udeľovanie a odnímanie štátneho súhlasu súkromným vysokým školám)

K § 123

Špecifikuje sa rozsiahla pôsobnosť ministerstva školstva ako ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť vysokého školstva a ministra školstva.

K § 124

Upravuje právne nástroje, ktoré umožňujú ministerstvu školstva zasiahnuť v prípade porušenia zákona alebo nefunkčnosti orgánov verejnej vysokej školy. Obmedzenie alebo odňatie pôsobnosti je výnimočným opatrením, ktoré podlieha vyjadreniu a súhlasu najmenej dvoch reprezentácií vysokých škôl.

K § 125

Doplňuje predchádzajúce ustanovenia o osobitnú úpravu vzťahu k súkromným vysokým školám, ktoré sú pri poskytovaní vysokoškolského vzdelávania subjektmi verejného záujmu, ale fungujú na odlišnom právnom základe než verejné vysoké školy. Vláda má rozhodovaciu

právomoc pri udeľovaní a odnímaní štátneho súhlasu, zatiaľ čo ministerstvo školstva vykonáva priebežnú kontrolu zákonnosti ich činnosti.

K § 126

Upravuje spôsob podania žiadosti o registráciu štatútu výhradne elektronicky, s dôrazom na zvýšenie efektivity procesov v súvislosti s elektronizáciou a debyrokratizáciou pri komunikácii vysokých škôl s ministerstvom školstva.

K § 127

Ustanovenie zdôrazňuje potrebu účinného a primeraného postihu za porušovanie povinností vyplývajúcich zo zákona o vysokých školách s cieľom zabezpečiť kvalitu, integritu vysokoškolského vzdelávania na území Slovenskej republiky a plnenie zákonných povinností zo strany vysokých škôl. Výška potenciálnych sankcií zostáva v zásade zachovaná z doterajšej právnej úpravy. Zvyšuje sa horná hranica v písm. b) z dôvodu jej dlhodobu nezmenenej výšky nereflektujúcej na meniace sa hospodárske pomery v spoločnosti. Zároveň je v ustanovení zakotvená flexibilita pri ukladaní pokút, ktorá umožňuje prihliadať na závažnosť porušenia, jeho spôsob, dĺžku trvania a následky, čo zabezpečuje spravodlivý prístup ku každej veci.

Dôležitým prvkom je aj možnosť opakovaného ukladania pokút, ktorá reaguje na prípadnú recidívu a posilňuje zodpovednosť právnických osôb a vysokých škôl za dodržiavanie zákona. Stanovenie lehoty na uloženie pokuty (subjektívnu jednoročnú a objektívnu päťročnú).

Sankcie majú za cieľ chrániť študentov pred neakreditovanými študijnými programami, zabezpečiť súlad so zákonom zo strany vysokých škôl a predchádzať závažným systémovým porušeniam pravidiel akreditácie, financovania a vedenia vzdelávacích činností.

K § 128

Upravuje kompetencie príslušných, rezortných ministerstiev vzťahu k štátnym vysokým školám, ktoré nie sú v gescii ministerstva školstva, ale plnia špecifické vzdelávacie úlohy štátu (obránná, bezpečnostná a zdravotnícka príprava). V podstatnej miere sa zachováva doterajšia právna úprava.

K § 129 až 137

Štrnásť časť zákona vymedzuje systém registrov v oblasti vysokého školstva ako základ pre evidenciu, štatistiku, analytika, kontrolu, iné potrebné účely a definuje subjekty, ktoré sú správcami a prevádzkovateľmi týchto registrov. Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť jednotnú, prehľadnú a efektívnu správu a spracúvanie údajov v oblasti vysokého školstva prostredníctvom informačných systémov verejnej správy. Ustanovenia tiež reflektujú potrebu zabezpečiť koordináciu správy údajov medzi ministerstvom a samotnými vysokými školami, ktoré sú správcami svojich registrov študentov. Táto systematizácia podporuje transparentnosť, aktuálnosť a efektívnosť spracúvania údajov v prospech riadneho fungovania vysokoškolského prostredia.

Údaje o súčastiach vysokých škôl, ktoré sú zapisované do registra vysokých škôl sa budú zapisovať do Registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci podľa zákona č. 272/2015 Z. z.

V záujme transparentnosti a informovanosti dotknutých osôb ministerstvo školstva bude dohody uzatvorené podľa ustanovenia § 132 ods. 2 zverejňovať na svojom webovom sídle.

Právna úprava registrov zostáva v podstatnej miere obsahovo zachovaná. Najdôležitejšie zmeny sa týkajú centrálného registra študentov, ktorý sa dopĺňa o absolventov a centrálného registra záverečných prác, ktorý sa dopĺňa o záznamy o záverečných stážach. Upravuje sa, že za študenta sa na účel centrálného registra študentov a registra študentov považuje aj absolvent do uplynutia troch rokov od riadneho skončenia štúdia.

Účel spracúvania údajov o absolventoch spočíva vo viacerých oblastiach. Je potrebné, aby vysoké školy uchovávali kontaktné údaje na svojich absolventoch pre účely štatistického spracovania v rámci prieskumov o úspešnosti absolventov, zároveň to vyžadujú aj existujúce štandardy Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo pre študijný program a pre vnútorný systém kvality. Preto je dôležité, aby sa tieto údaje premietli do Centrálného registra študentov a mohli s nimi pracovať aj orgány štátnej správy. Mali by sa sledovať údaje o absolventoch za posledné tri roky, pretože štandardne sa termín „absolvent“ vzťahuje na niekoho, kto štúdium ukončil pred tromi a menej rokmi.

Dáta o úspešnosti a uplatniteľnosti absolventov budú využité na tvorby rôznych politík, tak aby vysoké školy čo najviac reflektovali potreby trhu práce. Tieto dáta je možné využiť na presnejšie mapovanie uplatniteľnosti absolventov či už v rámci existujúcich prieskumov, alebo v budúcnosti pri tvorbe absolventského prieskumu, ktorý je bežnou súčasťou prieskumov o uplatniteľnosti absolventov, ktoré berú do úvahy tak názor zamestnávateľov ako aj samotných absolventov (napr. EUROSTUDENT a EUROGRADUATE, či austrálsky prieskum, z ktorého vychádza náš prieskum spokojnosti zamestnávateľov). Slovensku zatiaľ prieskum spokojnosti absolventov chýba, avšak jeho realizácia v budúcnosti môže prispieť ku komplexným informáciám o výsledku VŠ štúdia.

Vysoká škola v registri študentov podľa § 133 ods. 2 spracúva na účely osobitnej ochrany neplnoletých študentov aj údaje o zákonných zástupcoch neplnoletých študentov a osobách splnomocnených zákonnými zástupcami neplnoletých študentov na ich zastupovanie. Tieto údaje môže využívať napríklad v prípade, ak je z akéhokoľvek dôvodu týkajúceho sa neplnoletého študenta potrebné zákonného zástupcu kontaktovať.

Navrhovaná úprava registra záverečných prác zavádza osobitný právny režim školského diela *sui generis*, ktorý odstraňuje potrebu uzatvárania individuálnych licenčných zmlúv. Samotné odovzdanie práce vytvára právnu fikciu udelenia súhlasu so zverejnením. V aktuálnom znení zákona je totiž univerzitám fakticky znemožnené sprístupniť záverečné práce verejnosti bez predchádzajúceho udelenia licencie zo strany študenta. Súhlas študenta so zverejnením a sprístupnením záverečnej práce verejnosti je ale zároveň podmienkou pripustenia k obhajobe záverečnej práce. Takéto nastavenie nemá primeraný právny základ, je v rozpore so zásadou zmluvnej slobody a zvyšujúce byrokratickú záťaž vysokých škôl, ako aj samotných študentov.

Zároveň sa umožňuje vysokým školám odložiť zverejnenie práce (napr. z dôvodu ochrany duševného vlastníctva alebo obchodného tajomstva), a to aj na žiadosť študenta. Tento mechanizmus má zabezpečiť ochranu oprávnených záujmov bez porušenia zákonnej povinnosti zverejniť práce.

Do registra záverečných prác, rigorózných práv a habilitačných prác sa dopĺňajú záznamy o záverečných stážach, ako novej súčasti študijných programov prvého stupňa, druhého stupňa a spájajúcich prvý a druhý stupeň. Aj záznamy zo záverečnej stáži sú relevantným výstupom študenta, ktorý má splňať relevantnú úroveň odbornosti a individuálnosti.

Konkrétne osobné údaje, ktoré sú v registroch spracúvané sú vymenované v Prílohe č. 2 k zákonu.

K § 138 až 139

Upravujú sa spoločné ustanovenia, ktoré sa týkajú poskytovania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, ktoré sú štátnou pomocou, používanie štátneho znaku vysokými školami pri jednotlivých úkonoch. Vymedzuje sa procesnoprávny základ pre rozhodovanie podľa tohto zákona. Správny poriadok sa vo všeobecnosti z aplikácie vylučuje, okrem taxatívne vymedzených prípadov v § 139.

Ustanovenie § 138 ods. 5 reaguje na potrebu úpravy výkonu práv a povinností fyzických osôb v postavení uchádzača o štúdium alebo študenta na vysokej škole. Týka sa študentov, najmä zahraničných, ktorí úspešne absolvovali predchádzajúce štúdium a ako neploletý prichádzajú na vysokú školu. Fyzická osoba od 16. roku veku, ktorá má za sebou celé predchádzajúce „stredoškolské štúdium“ (v rôznych medzinárodných ekvivalentoch) má primeranú rozumovú vyspelosť na to, aby mohla nielen študovať na vysokej škole (so všetkými z toho vyplývajúcimi právami a povinnosťami), ale aby bola schopná vykonávať práva a povinnosti podľa navrhovaného zákona.

V právnom poriadku SR je nižším vekom upravená napr. spôsobilosť fyzickej osoby v pracovnoprávných vzťahoch, kde spôsobilosť mať práva a povinnosti zamestnanca a spôsobilosť vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká súčasne, a to dovŕšením 15. roku veku. Zároveň mladiství (teda osoby od 14 do 18 rokov) sú v zásade trestne aj priestupkovo zodpovední.

Medzi jednotlivé práva fyzických osôb patrí v prípade uchádzača o štúdium podanie prihlášky na vysokú školu a zápis na štúdium. V prípade študenta ide napríklad o právo na uzavretie ubytovacej zmluvy v ubytovacom zariadení vysokej školy, zápis do ďalšej časti štúdia.

V § 138 ods. 6 sa vytvára právny rámec pre poskytovanie vzdelávania v medzinárodne uznávaných postgraduálnych programoch, ktoré nesúvisia s formálnym vysokoškolským vzdelaním podľa tohto zákona, ale sú zamerané na prehĺbenie odbornosti absolventov vysokých škôl. Ide o flexibilný nástroj, ktorý umožňuje vysokým školám reagovať napríklad na špecializované požiadavky trhu práce, ako aj na medzinárodné trendy v oblasti iných typov vzdelávania ako je formálne vysokoškolské vzdelávanie. Možnosť poskytovať tieto programy odplatne alebo bezodplatne vytvára priestor na širšiu dostupnosť pre záujemcov a zároveň umožňuje vysokým školám zabezpečiť ich finančnú udržateľnosť. Udelenie medzinárodne uznávaného titulu úspešným absolventom zvyšuje atraktivitu týchto programov a posilňuje postavenie slovenských vysokých škôl v globálnom vzdelávacom priestore. Podrobnosti o organizácii a obsahu vzdelávania sa ponechávajú na vnútorný predpis vysokej školy, čím sa rešpektuje jej akademická autonómia a umožňuje sa prispôbiť špecifikám jednotlivých odborov. Navrhovaná úprava podporuje internacionalizáciu, inovácie vo vzdelávacom procese a zároveň prispieva k budovaniu konkurencieschopnosti absolventov na domácom aj zahraničnom trhu práce.

K § 140

Ustanovenia vytvárajú právny základ pre získavanie a spracúvanie osobných údajov vysokou školou, vyhotovovanie záznamov a zásadu verejnosti. Vyvažuje sa ochrana osobných údajov so zásadou transparentnosti a verejnosti v akademickom prostredí.

Odsek 11 upravuje oprávnenie vysokej školy vyhotovovať zo vzdelávacích činností záznam (zvukový alebo audiovizuálny). V súlade so zásadou obmedzenia doby uchovávaní podľa čl. 5 ods. 1 písm. e) Nariadenia GDPR sa navrhuje zaviesť doba uchovávaní záznamov, ktoré bude vysoká škola oprávnená uchovávať na základe licencie po dobu 6 rokov. Táto doba sa považuje za primeranú a nevyhnutnú na naplnenie vedeckých a študijných účelov, pre ktoré sú záznamy vyhotovované (sprístupnenie študijných materiálov ďalším ročníkom a pod.). Na základe súhlasu dotknutej osoby (napr. prednášajúceho) bude možné záznam uchovávať aj po uplynutí 6-ročnej lehoty.

Záznamy sa uchovávajú v informačných systémoch vysokej školy. Tieto systémy sa na účely tohto zákona chápu najmä ako zdieľané úložiská vysokej školy, ktoré podliehajú technickým a organizačným opatreniam v súlade s čl. 5 ods.1 písm. f) Nariadenia GDPR. Prístup k týmto záznamom budú mať len osoby určené vysokou školou, čím sa zamedzí neoprávnenému prístupu a zabezpečí sa, že záznamy budú využívané výhradne na dosiahnutie deklarovaného účelu.

K § 141

Ustanovenie vytvára právny základ pre spracúvanie osobných údajov ministerstvom školstva v súvislosti s hodnotením výskumných a umeleckých projektov v rámci vnútorného grantového systému. Vymedzujú sa osoby, ktorých sa spracúvanie údajov týka. Ministerstvo školstva môže ďalej využiť údaje z existujúcich centrálnych registrov, čo znižuje administratívnu záťaž a zefektívňuje procesy hodnotenia. Zároveň je umožnené sprístupňovanie vybraných údajov verejnosti v súlade s princípom transparentnosti.

K § 142

Ustanovenie reflektuje osobitosti vojenských, policajných a zdravotníckych vysokých škôl ako štátnych vysokých škôl s osobitným postavením a zriaďovateľskou pôsobnosťou príslušných, rezortných ministerstiev. V podstatnom rozsahu zachováva doterajšiu právnu úpravu.

K § 143

Zachováva osobitné postupy v časoch mimoriadnej situácie, núdzového stavu, výnimočného stavu, vojnového stavu alebo vojny. V týchto prípadoch sa zvyšuje otvorenosť viacerých inštitútov, ktorých limity sú zákonom upravené. Cieľom je zabezpečiť funkčnosť vysokej školy, ochranu práv študentov a zamestnancov, ako aj flexibilitu v organizácii vzdelávacích a riadiacich procesov. Opatrenia sa týkajú predĺženia mandátov orgánov, možnosti dištančného vzdelávania, úprav prijímacieho konania, výnimiek pri ukončovaní štúdia, ako aj konania štátnych a akademických skúšok na diaľku. Rovnako sa umožňuje predĺžiť pracovný pomer na dobu určitú bez výberového konania, aby nedošlo k ohrozeniu výučby. Ustanovenie je reakciou na skúsenosti z pandémie COVID-19 a vytvára právny rámec pre obdobné situácie v budúcnosti, pričom zachováva primeraný dohľad a časové ohraničenie výnimočných opatrení.

K § 144

Ustanovenie na jednom mieste upravuje náležitosti, podrobnosti a ďalšie oblasti, ktoré ministerstvo školstva bližšie ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom.

K § 145

Účelom prechodných ustanovení je zabezpečiť plynulý prechod medzi doterajšou a novou právnou úpravou vysokoškolského vzdelávania. Upravujú sa v ňom konkrétne termíny a pravidlá, ktoré majú vysoké školy a ďalšie dotknuté subjekty dodržať, aby včas a efektívne implementovali nové legislatívne požiadavky. Cieľom je poskytnúť vysokým školám

dostatočný časový priestor na legislatívne, organizačné a obsahové prispôsobenie sa novej právnej úprave, najmä pokiaľ ide o študijné programy, ich výstupy a štruktúru. Ustanovenia zároveň zabezpečujú ochranu už existujúcich práv študentov a akademických pracovníkov.

K § 146

Preberá sa doterajšia, stále aktuálna prechodná právna úprava, v zmysle ktorej sa posudzuje tehotná študentka, ktorá je štátnou občiankou Ukrajiny alebo rodinnou príslušníčkou štátneho občana Ukrajiny a je odídencom počas trvania mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny považuje na účely priznávania tehotenského štipendia za študentku s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.

K § 147

Zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie, ktoré sú identifikované v prílohe č. 3.

K § 148

Zákonom sa zrušuje aktuálne účinný zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a jeho vykonávacie predpisy.

K čl. II

K bodom 1 a 2

Upravuje sa postavenie predsedu Slovenskej akadémie vied. Jeho funkcia je verejnou funkciou, ktorá sa nevykonáva v pracovnom pomere, z tohto dôvodu sa osobitne upravuje zodpovednosť za škodu predsedu akadémie, ktorá sa spravuje príslušnými ustanoveniami zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov o zodpovednosti zamestnanca za škodu a cestovné náhrady podľa zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti sa v záujme právnej istoty upravuje prechodné ustanovenie, v zmysle ktorého pracovný pomer predsedu akadémie zaniká dňom účinnosti tohto zákona. Naďalej však pokračuje vo výkone svojej funkcie a nedotknutý zostáva aj plat, ktorý mu bol určený.

K čl. III

Vzhľadom na to, že funkcia rektora nebude podľa § 20 ods. 11 návrhu zákona o vysokých školách vykonávaná v pracovnom pomere navrhuje sa úprava súvisiacich ustanovení zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

K čl. IV

K bodom 1 až 3

S ohľadom na zmeny v predkladanom návrhu zákona sa upravujú súvisiace ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ako aj terminológia. Upravuje sa názov centrálného registra, v súlade s návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa

zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dopĺňajú sa údaje o absolventoch, ktoré Sociálna poisťovňa poskytuje ministerstvu školstva ma účely analýz o uplatniteľnosti absolventov. Dáta o uplatniteľnosti absolventov budú využité na tvorby verejných politík, tak aby vysoké školy čo najviac reflektovali potreby trhu práce. Tieto dáta je možné využiť na presnejšie mapovanie uplatniteľnosti absolventov či už v rámci existujúcich prieskumov, alebo v budúcnosti pri tvorbe absolventského prieskumu, ktorý je bežnou súčasťou prieskumov o uplatniteľnosti absolventov, ktoré berú do úvahy tak názor zamestnávateľov ako aj samotných absolventov (napr. EUROSTUDENT a EUROGRADUATE, či austrálsky prieskum, z ktorého vychádza slovenský prieskum spokojnosti zamestnávateľov). Na Slovensku prieskum spokojnosti absolventov chýba, avšak v záujme komplexnosti údajov o výsledkoch vysokoškolského štúdia je žiaduce ho v budúcnosti realizovať.

K čl. V

K bodu 1

Navrhuje sa vypustiť podmienka, aby mal riaditeľ verejnej výskumnej inštitúcie (v.v.i.) prax v riadení iba v takej právnickej osobe, ktorá vykonáva svoju činnosť len v niektorej z oblastí pôsobenia podľa § 1 ods. 4. Dôvodom pre navrhovanú právnu úpravu je potreba rozšírenia okruhu subjektov, ktorí sa môžu relevantne uchádzať o miesto riaditeľa verejnej výskumnej inštitúcie, keďže doposiaľ bola podmienka nastavená priveľmi zväzujúco, pričom táto podmienka zúžila okruh zamestnávateľov, z ktorých prostredia môže vzísť riaditeľ verejnej výskumnej inštitúcie, na okruh subjektov, ktoré spadajú do niektorého zo sektorov výskumu a vývoja. Táto podmienka priniesla v praxi aplikačné problémy pri obsadzovaní tejto pozície relevantným kandidátom aj z hľadiska manažérskeho kompetencií. Špecifické potreby niektorých konkrétnych verejných výskumných inštitúcií si v praxi vyžadujú, aby riaditeľ prišiel z iného prostredia, najmä ak ide o „infraštruktúru“ verejnú výskumnú inštitúciu (napr. kandidát z prostredia užívateľov informačných technológií alebo z prostredia cestovného ruchu) alebo o verejnú výskumnú inštitúciu z prostredia užívateľov výsledkov výskumu a vývoja dotknutej verejnej výskumnej inštitúcie.

K bodu 2

V súvislosti s rozvíjajúcou sa oblasťou transferu poznatkov sa navrhuje vložiť do vymedzenia základných kategórií majetku verejnej výskumnej inštitúcie výslovne aj práva duševného vlastníctva a v ďalších ustanoveniach podrobne upraviť pravidlá nakladania s duševným vlastníctvom štátu.

K bodu 3

V tomto bode návrhu sa upravuje doplniť nové ustanovenie preto, aby právna úprava využívania majetku v. v. i. bola formálne oddelená od právnej úpravy vymedzenia majetku v. v. i. (§ 29) a od právnej úpravy nakladania s majetkom v. v. i. (§ 32 a nasl.).

Precizuje sa, že využívaním majetku verejnej výskumnej inštitúcie je aj vykonávanie činností spojených s prenájom nehnuteľností podľa § 4 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní. Toto výslovné spresnenie je dôležité najmä pre tzv. prevažne infraštruktúrne v. v. i. založené SAV [v. v. i., ktorej prevažujúcou hlavnou činnosťou je činnosť podľa § 1 ods. 4 písm. b) alebo písm. c) zákona o v. v. i.], pretože medzi činnosťami, ktoré vykonávajú, patria tradične aj ubytovacie služby a prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných

služieb.

K bodu 4

Súčasnú zmenu § 32 ods. 5 upravuje výnimku z aplikácie iba tých ustanovení § 33, ktoré upravujú postupy pri nakladaní s majetkom. Ide najmä o úpravu celkového postupu do vyhlásenia veci za trvalo alebo dočasne nepotrebnú (od podania návrhu riaditeľa, cez súhlas dozornej rady až po rozhodnutie správnej rady) a úprava následného spôsobu nakladania s majetkom (zámena so sesterskou verejnou výskumnou inštitúciou alebo so zakladateľom, zámena s akoukoľvek osobou, darovanie sesterskej verejnej výskumnej inštitúcii alebo zakladateľovi, predaj na základe obchodnej verejnej súťaže, darovanie vymedzeným verejnoprávnym subjektom). Ustanovenie § 33 upravuje aj ďalšie obmedzenia, a to najmä vo vzťahu k použitiu niektorých zmluvných typov nakladania s majetkom (možnosť verejnej výskumnej inštitúcii použiť kúpnu zmluvu, zámennú zmluvu alebo darovaciu zmluvu iba pri nakladaní s majetkom, ktorý bol vyhlásený za trvalo nepotrebný, a nájomnú zmluvu a zmluvu o výpožičke iba pri nakladaní s majetkom, ktorý bol vyhlásený za dočasne nepotrebný) a obmedzenie obsahu právneho úkonu nakladania s majetkom (napr. nemožnosť predať vec aj po opakovanej obchodnej verejnej súťaži za cenu nižšiu ako cena určená znaleckým posudkom). V praxi sa môžu vyskytnúť prípady, keď výsledkom činnosti vývoja alebo inovácií verejnej výskumnej inštitúcii bude vytvorenie novej huteľnej veci, o ktorú prejaví záujem tretia osoba. Nemožnosť priameho použitia kúpnej zmluvy a nemožnosť predať vec za cenu nižšiu ako cena určená znaleckým posudkom, hoci by táto cena bola výsledkom opakovaných obchodných verejných súťaží, by mala potenciál znemožniť získanie peňažnej protihodnoty za vec vytvorenú činnosťou verejnej výskumnej inštitúcii, a tým aj zlepšenie finančnej situácie verejnej výskumnej inštitúcii. Rovnako podľa aktuálnej právnej úpravy nie je možné priame využitie zmluvy o výpožičke, čo môže výrazne skomplikovať možnosť dočasného poskytnutia huteľnej veci vytvorenej činnosťou verejnej výskumnej inštitúcii (napr. knižných publikácií) iným organizáciám uskutočňujúcim výskum alebo vývoj, pričom ide o „spojené nádoby“, a teda prirodzenú formu realizácie spolupráce v oblasti vedy a techniky podľa § 1 ods. 4 písm. e) zákona č. 243/2017 Z. z. Z uvedených dôvodov sa navrhuje, aby sa na nakladanie s neprioritným majetkom verejných výskumných inštitúcii, pri ktorom dochádza k plneniu záväzkov v rámci predmetu jej hlavnej činnosti alebo výkonu jej oprávnení podľa § 2 ods. 1, nevzťahoval celý § 33 okrem odsekov 13 až 15, ktoré sa použijú aj v tých situáciách, na ktoré by sa inak vzťahovala navrhovaná výnimka.

K bodu 5

Navrhuje sa vymedziť (popri kategórii nepotrebného majetku, ktorý je pre verejnú výskumnú inštitúciu nepotrebný, ale inak stále použiteľný majetok (§ 33 ods. 1)) aj kategória neupotrebitel'ného majetku, ktorým je taká huteľná vec, ktorá už nie je použiteľná najmä z dôvodu poškodenia, úplného opotrebenia, zastaranosti alebo nevhodnosti v prevádzke. Potreba rozlišovania týchto dvoch inštitútov vyvstala z aplikačnej praxe, keďže platný právny stav „núti“ dotknuté subjekty aplikovať rovnaký postup ako pri „žiadúcom majetku“, ktorý má potenciál zhodnotenia, aj pri neupotrebitel'nom majetku, napriek časovej i administratívnej nevhodnosti tohto spôsobu nakladania, najmä ak ide o majetok, ktorý je nepotrebný. Táto administratívna záťaž nemá v praxi žiaden žiaduci výsledok pre verejnú výskumnú inštitúciu, okrem „zbavenia sa“ nepotrebitel'nej veci, čo vzhľadom na ťažkopádnosť tohto procesu nie je primerané sledovanému cieľu. Z tohto dôvodu sa pri neupotrebitel'nom majetku navrhuje zjednodušený postup nakladania s ním. Existenciu nepotrebného (prebytočného) majetku a neupotrebitel'ného majetku upravuje aj zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu (§ 3 ods. 3 a 4, § 13b).

Navrhuje sa postup pri uplatňovaní peňažnej pohľadávky a nakladania s ňou podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií. Rovnako sa navrhuje postup vo vzťahu k nakladaniu s právami duševného vlastníctva podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií.

K čl. VI

K bodom 1 až 5

Pôsobnosť zákona sa rozširuje na krátke študijné programy. Dopĺňa sa definícia základných pojmov z dôvodu jednoznačnej charakteristiky používaných pojmov „štandardy pre študijný program“ „dohľad“ a „plnenie štandardov“. Zadefinovanie pojmu plnenia štandardov je podstatné pre presné vyjadrenie kritéria, ktoré je predmetom dohľadu a posudzovania zo strany agentúry, pričom za plnenie štandardov sa považuje aj implementácia vnútorného systému a jeho dodržiavanie. Upravuje sa, že aj úprava vzdelávacích výstupov je úpravou študijného programu.

K bodom 6 až 10

Právna úprava vnútorného systému sa dopĺňa o krátke študijné programy. Do obsahu vnútorného systému sa pridávajú pravidlá, ktoré zabezpečujú, že vzdelávacie výstupy v študijnom programe zohľadňujú potreby trhu práce a sú vymedzené v spolupráci so zamestnávateľmi z príslušného odvetvia hospodárstva a inými zainteresovanými osobami, čím sa podporuje uplatniteľnosť absolventov a prepojenie medzi vysokými školami a praxou.

Obsah vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania sa zároveň dopĺňa o pravidlá týkajúce sa krátkeho študijného programu, ak vysoká škola takéto programy uskutočňuje. Zabezpečuje sa tým súlad s návrhom nového zákona o vysokých školách, ktorý upravuje možnosť vysokých škôl poskytovať vyššie odborné štúdium prostredníctvom krátkeho študijného programu, zameraného na získanie praktických poznatkov a na zvládnutie použitia týchto poznatkov pri výkone povolania

K bodom 11 až 13

Pôsobnosť agentúry sa rozširuje všeobecne aj na ďalšie činnosti podľa tohto zákona, vzhľadom na jej činnosť týkajúcu sa napríklad zabezpečovania kvality vzdelávacích programov vedúcich k získaniu mikroosvedčenia, či krátkych študijných programov. Pre účely efektívneho rozvrhnutia práce agentúry sa dopĺňa harmonogram posúdení vnútorných systémov.

Dopĺňajú sa obsahové náležitosti zásad na zápis do zoznamu posudzovateľov. Dôležitým aspektom je aj výslovné umožnenie zápisu posudzovateľov zo zahraničia, čím sa posilňuje medzinárodný rozmer a kvalitatívna úroveň hodnotenia. Preferuje sa pritom zapojiť do procesu zahraničných hodnotiteľov z rôznych štátov. Zohľadnenie diverzity posudzovateľov a ich skúseností z rôznych profesijných prostredí má zabezpečiť objektivitu a odbornosť hodnotenia.

K bodu 14

Upresňujú sa požiadavky na členov výkonnej rady, s cieľom zabezpečiť pluralitu zastúpenia výkonnej rady, ako aj jej odbornosť a reflexiu predchádzajúcich skúseností. Dvaja členovia výkonnej rady nesmú byť zamestnanci vysokých škôl v Slovenskej republike ani v zahraničí. Stanovuje sa explicitná povinnosť členstva študentov vo výkonnej rade, čím sa reaguje na

odporúčania EQAR. Štyria členovia výkonnej rady pôsobia alebo pôsobili počas predchádzajúcich pätnástich rokov najmenej päť rokov ako vysokoškolskí učitelia, výskumní alebo umeleckí pracovníci na vysokej škole. Päť rokov sa v prípade tohto ustanovenia posudzuje kumulatívne v rámci pätnástich rokov, nemusí ísť o nepretržité päťročné pôsobenie. Rovnako sa na základe odporúčaní znižujú úzkoprofilované požiadavky na jednotlivých členov výkonnej rady, dôraz sa kladie najmä na preukázateľné skúsenosti so zabezpečovaním kvality a z oblasti riadenia, ako aj na vysokoškolské vzdelanie príslušného stupňa. Funkčné obdobie členov, ktorí sú študentmi sa upravuje na tri roky z praktických dôvodov súvisiacich s cieľom získať aktuálny pohľad študentov alebo čerstvých absolventov. Preto, ak tento člen výkonnej rady počas výkonu funkcie prestane byť študentom, pokračuje vo výkone funkcie, až do uplynutia svojho funkčného obdobia.

K bodu 15

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 16

Rieši situáciu, keď študent, ako člen pracovnej skupiny, prestane byť študentom v priebehu príslušného konania. Z pôvodného znenia sa vypustil podrobnejší, neefektívny mechanizmus, ako aj kompetencie predsedu výkonnej rady v tejto veci. V záujme zachovania kontinuity činnosti pracovnej skupiny sa umožňuje tejto osobe pokračovať v činnosti pracovnej skupiny až do ukončenia daného konania.

K bodu 17

Precizuje situácie, keď má byť člen odvolacej komisie nahradený náhradníkom v súlade s potrebami aplikačnej praxe.

K bodu 18

Ustanovuje základný spôsob prijímania uznesení výkonnej rady agentúry. Z aplikačnej praxe vznikla v záujme zabezpečenia efektívneho fungovania a rozhodovania potreba úpravy kvóra na prijatie uznesenia. Zároveň sa vypúšťa právna fikcia neudelenia príslušnej akreditácie v prípade neprijatia uznesenia.

K bodom 19 až 21

Na zabezpečenie nestrannosti členov orgánov agentúry je upravená nezlučiteľnosť s inými funkciami. Dopĺňa sa nezlučiteľnosť funkcie člena výkonnej rady s funkciou štatutárneho orgánu zahraničnej vysokej školy pôsobiacej v Slovenskej republike. Rovnako sa dopĺňa nezlučiteľnosť členov výkonnej rady podľa § 7 ods. 1 písm. a), ktorí majú predstavovať externý prvok s pracovným pomerom s vysokou školou.

V záujme právnej istoty sa zavádza zákonný zánik členstva v orgánoch agentúry, výkon funkcie kontrolóra alebo výkon funkcie vedúceho kancelárie v prípade, ak člen nepreukáže splnenie podmienok nezlučiteľnosti funkcií v lehote určenej podľa odseku 4.

K bodu 22

Predstavuje úpravu mechanizmu výberu členov výkonnej rady agentúry. Úprava posilňuje transparentnosť výberu členov výkonnej rady a tým aj ich nezávislosť.

Členovia výkonnej rady budú vyberaní na základe výberového konania, súčasťou ktorého je verejné vypočutie uchádzačov, a nielen vymenovanie na základe jednotlivých návrhov

zákonom určených subjektov. Právna úprava tak zosúladí procesy výberu predsedu výkonnej rady aj jej ostatných členov.

Zavádzajú sa konkrétne lehoty na vyhlásenie výberového konania a mechanizmus náhradného postupu v prípade nečinnosti agentúry. Ak agentúra nevyhlási výberové konanie v zákonom stanovenej lehote, oprávnenie prechádza na ministerstvo školstva. Tento krok má zabezpečiť kontinuitu fungovania orgánov agentúry a zamedziť priet'ahom.

V súlade so zásadou participatívnosti sa ustanovuje zloženie výberových komisií. Členov výberovej komisie pre výberové konanie na predsedu alebo člena výkonnej rady navrhujú relevantné subjekty akademického prostredia a sociálni partneri – Rada vysokých škôl, Slovenská rektorská konferencia, Študentská rada vysokých škôl, reprezentatívne združenia zamestnávateľov a ministerstvo školstva. Následne sa upravuje zloženie a spôsob kreácie výberových komisií na obsadenie ďalších funkcií, pričom zostáva zachovaný súčasný právny stav. Mení sa len subjekt, ktorý členov výberovej komisie menuje, vzhľadom na to, že celé výberové konanie primárne zabezpečuje agentúra.

V rámci verejného výberového konania sa z dôvodu jasných požiadaviek vymedzuje minimálny rozsah obsahu prezentácie uchádzačov v závislosti od toho, či ide o výberové konanie na predsedu alebo ostatných členov výkonnej rady.

Upravuje sa pôsobnosť agentúry pri organizačnom zabezpečení výberového konania. V záujme funkčných procesov sa zároveň zavádza mechanizmu náhradného zabezpečenia výberového konania zo strany ministerstva školstva, ak predseda výkonnej rady nekoná v zákonom stanovenej lehote.

K bodu 23

Upravuje sa zánik funkcie člena výkonnej rady, člena odvolacej komisie, funkcie kontrolóra a funkcie vedúceho kancelárie uplynutím funkčného obdobia. Taktiež sa na základe požiadaviek aplikačnej praxe ustanovuje výnimka z tohto ustanovenia aj pre členov výkonnej rady. Tak ako v súčasnosti predseda výkonnej rady vykonával svoju funkciu až do vymenovania nového predsedu. Z dôvodu eliminovania potenciálnych prípadov nefunkčnosti agentúry aj bežný člen výkonnej rady vykonáva svoju funkciu až do vymenovania svojho nástupcu.

K bodu 24

Z dôvodu dodržiavania etických princípov a dôležitosti aktívneho prístupu k riadnemu zloženiu výkonnej rady sa dopĺňa povinnosť výkonnej rady alebo kontrolóra bezodkladne konať po zistení porušenia právnych predpisov alebo vnútorných predpisov agentúry v súvislosti s výkonom funkcie a navrhnúť odvolanie člena výkonnej rady.

K bodu 25

Legislatívno-technická zmena súvisiaca s navrhovaným výberovým konaním na členov výkonnej rady.

K bodu 26

Z aplikačnej praxe vyplynula potreba nezverejňovať údaje o posudzovateľoch z dôvodu zvýšenia miery objektivitu ich rozhodovania a zachovania ich nezávislosti.

K bodu 27

Právo člena výkonnej rady, člena odvolacej komisie, člena pracovnej skupiny a predsedom výkonnej rady osobitne povereného zamestnanca vstupovať na akademickú pôdu sa rozširuje o možnosť oboznamovať sa s vnútornými predpismi a ďalšími dokumentami vysokej školy, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou riadneho výkonu činnosti agentúry z hľadiska zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania.

K bodu 28

Upravuje sa oprávnenie agentúry začať konanie o uloženie opravných opatrení na vlastný podnet v záujme riadneho a efektívneho výkonu dohľadu.

K bodu 29

V rámci efektivity konania a v súlade s požiadavkami aplikačnej praxe sa navrhuje skrátiť lehotu, v ktorej má odvolacia komisia rozhodnúť o podaných námietkach a zároveň aj vyhotoviť rozhodnutie. V súlade s aktuálnou právnou úpravou (§ 12) sa aj na tomto mieste upresňuje fikcia potvrdenia rozhodnutia, ak odvolacia v tejto lehote nerozhodne a nevyhotoví rozhodnutie.

K bodu 30

Terminologická úprava.

K bodu 31

V záujme zabezpečenia kvality vysokoškolského štúdia sa navrhuje, aby štandardy pre študijný program určovali konkrétne požiadavky najmä na maximálny počet súčasne vedených záverečných prác a záverečných stáží, a minimálny počet kreditov, ktoré musí študent získať na pokračovanie v štúdiu v rámci jednotlivých kontrolných etáp štúdia (napr. trimester, semester). Cieľom je zabezpečiť vyššiu kvalitu vzdelávania prostredníctvom stanovenia maximálneho počtu študentov na jedného školiteľa, či konzultanta, čím sa zníži ich nadmerná záťaž a zvýši individuálny prístup. Kontrolné etapy štúdia zabezpečujú pravidelnú kontrolu študijného postupu a motivujú študentov k systematickému plneniu študijných povinností.

K bodu 32

V súlade s požiadavkami aplikačnej praxe sa medzi osobitosti, ktoré môžu upravovať štandardy pre študijný program dopĺňajú študijné programy tretieho stupňa.

K bodu 33

V súlade s požiadavkami aplikačnej praxe, v záujme informovanosti agentúry o súladnosti procesov na vysokých školách s aktuálnymi štandardami sa ustanovuje sa povinnosť vysokej školy bezodkladne informovať agentúru o zosúladení svojho vnútorného systému, uskutočňovaných študijných programov a pravidiel uskutočňovania habilitačného a inauguračného konania so zmenou príslušných štandardov.

K bodom 34 a 35

Navrhovaná úprava nahrádza lehotu na posúdenie vnútorného systému odkazom na harmonogram posúdení vnútorných systémov, čo zabezpečí väčšiu flexibilitu a individuálny prístup agentúry pri plánovaní posudzovania vnútorných systémov vysokých škôl.

Upravuje sa spôsob schvaľovania harmonogramu a dopĺňa sa povinnosť agentúry zverejniť harmonogram najmenej rok pred uplynutím lehoty na podanie žiadosti o posúdenie, čím sa

zabezpečuje transparentné a včasné informovanie vysokých škôl zo strany agentúry o dátume/dátumoch posudzovania vnútorných systémov.

K bodu 36

Legislatívno-technická úprava. Ustanovenie presunuté do § 24 ods. 7 a § 24a ods. 4 písm. a).

K bodu 37

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 38

V záujme zvýšenia relevantnosti hodnotiacej správy, rešpektujúc európske systémy zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania sa upravuje požiadavka kumulatívneho členstva v EQAR a v ENQA.

K bodu 39

Navrhované ustanovenie zavádza právny rámec pre efektívny výkon dohľadu agentúry nad plnením štandardov kvality vysokými školami.

K bodu 40

V záujme výkladovej jednoznačnosti sa dopĺňa možnosť rozhodnutia agentúry o súlade vnútorného systému so štandardmi na základe mimoriadneho posúdenia vnútorného systému.

K bodu 41

Zosúladenie s následne používanou terminológiou v ďalších častiach zákona.

K bodom 42 až 44

V súlade s potrebami aplikačnej praxe sa navrhuje systémová úprava inštitútu opravných opatrení, ktorá zvyšuje schopnosť agentúry aktívne reagovať na zistené nedostatky. Cieľom úpravy je zvýšiť efektívnosť a účinnosť dohľadu nad kvalitou poskytovaného vysokoškolského vzdelávania a tým chrániť študentov, akademické prostredie aj verejný záujem.

K bodom 45 a 46

V nadväznosti na zmeny v návrhu nového zákona o vysokých školách sa dopĺňa okruh žiadateľov o udelenie akreditácie študijného programu v študijnom odbore a stupni, ktorým môže byť aj zahraničná vysoká škola a upravujú sa špecifiká žiadosti o udelenie akreditácie študijného programu vo vzťahu k žiadateľovi, ktorým je zahraničná vysoká škola v súlade s osobitosťami tohto druhu vysokej školy.

K bodu 47

Precizuje sa pôvodná právna úprava. Navrhované ustanovenie zavádza povinnosť vysokej školy požiadať agentúru o posúdenie súladu uskutočňovania študijného programu so štandardmi pre študijný program po jeho reálnom overení v praxi. Cieľom je zhodnotiť kvalitu študijného programu po rozbehnutí jeho realizácie.

K bodom 48 a 49

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 50 a 51

Legislatívno-technické úpravy a úprava postupu agentúry, ak zistí, že príslušný študijný program nie je v súlade so štandardmi v súlade s ostatnými navrhovanými zmenami súvisiacimi s opravnými opatreniami.

K bodu 52

Uvedené doplnenie ustanovenia vychádza z potreby plynulého prechodu v rámci habilitačných a inauguračných konaní v nadväznosti na akreditáciu habilitačných konaní alebo akreditáciu inauguračných konaní v príslušných odboroch habilitačného konania a inauguračného konania udelenú podľa právnych predpisov účinných od 25. apríla 2022. Habilitačné konanie sa skončí podpísaním dekrétu rektorom; inauguračné konanie sa končí rozhodnutím prezidenta o vymenovaní profesora alebo o nevymenovaní profesora. Navrhované doplnenie ustanovenia má zabrániť zastaveniu tých habilitačných a inauguračných konaní, na ktorých skončenie sa vyžaduje už len posledný krok, a teda vymenovanie prezidentom či rektorom.

K bodu 53

V súlade s doplnením harmonogramu posúdenia vnútorného systému sa dopĺňa povinnosť agentúry tento zverejniť v lehote do 31. decembra 2026. Rovnako má agentúra povinnosť zverejniť návrh zmien štandardov pre krátke vzdelávacie programy do 31. marca 2026. Deklarovanie zachovania funkčných období členov výkonnej rady vrátane predsedu podľa doterajších predpisov sa zabezpečí kontinuita jej činnosti. Tieto opatrenia podporujú plynulý prechod na novelizovanú právnu úpravu.

K čl. VII

Účinnosť zákona sa navrhuje na začiatok nasledujúceho akademického roka. Niektoré nové prvky v rámci vysokoškolského vzdelávania je možné implementovať neskôr, v súlade s prechodnými ustanoveniami zákona.

Skoršia účinnosť čl. VI je upravená v súvislosti so zmenami zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania, z dôvodu včasnej prípravy možnosti uskutočňovať krátke študijné programy na podklade zmien v štandardoch pre vnútorný systém.